

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Nemət Pənahlının
Qobustan
həbsxanasındakı
cəzası
artırıldı
yazısı səh.4-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24 fevral 2016-cı il Çərşənbə № 43 (6364) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İlham Əliyev Tehrandan önəmli bəyanatlar verdi

"İkitərəfli əlaqələrimizin çox gözəl gələcəyi var" deyən Azərbaycan prezidentinin İran səfəri çərçivəsində 11 mühüm sənəd imzalandı

yazısı səh.5-də

Həbsdəki generallara 48-ci maddə təhlükəsi

yazısı səh.6-da

Qalmaqallı prodüser xanım:

"Düşünlər ki, ancaq kişilər sərxoş ola bilər"

yazısı səh.13-də

Novruz süfrəsi necəyə başa gələcək?

yazısı səh.15-də

Rəsmi saytların bloklanmasının arxasındakı ilginç səbəblər

yazısı səh.3-də

Musavatdan antiböhran koalisiyasına tikanlı sözlər

yazısı səh.7-də

Neft ölkələrinin ABŞ-dan asıllığı artır

yazısı səh.8-də

Əfv Komissiyasından kənar qalan hüquq müdafiəçiləri danışdı

yazısı səh.6-da

Bakıdan bölgələrə böyük köç başlayır

yazısı səh.14-də

Ekspertlər "kəskin devalvasiya ehtimalı qalır" deyir

yazısı səh.4-də

Həbs edilən sabiq deputat təcridxanaya köçürüldü

yazısı səh.3-də

Vaşinqton rəsmi Bakı ilə münasibətləri "savaştan" çıxarır, amma...

SƏFİR SEKUTANIN ŞİFRƏLİ MESAJLARI - ABŞ AZƏRBAYCANDAN NƏ İSTƏYİRMİŞ...

Bakıdakı diplomatik missiya rəhbərinin şablon səsələnən sözlərinin arxasında əslində Qərb-Rusiya savaşında Azərbaycanın kimin yanında olmasına verilən önəm vurğulanır; Konqresdə Azərbaycan hökumətinə qarşı sanksiyaları nəzərdə tutan qanun layihəsinin gözələnən müzakirəsi ərəfəsində rəsmi Vaşinqton təmsilçisinin "Azərbaycan bizim dostumuzdur" deməsi nəyə hesablanıb...

yazısı səh.9-da

Böhran büdcəsi təsdiqləndi, deputat nazirləri sərt tənqid etdi

Yenilənmiş dövlət büdcəsi layihəsində xam neftin satış qiyməti iki dəfə aşağı endirilərək 25 ABŞ dolları səviyyəsində götürülüb; **Siyavuş Novruzov:** "... Suallara kimlər cavab verməlidir?" yazısı səh.5-də

Pənah Hüseyn:
"Siyasi
müxalifətdə
böhran dibə
çatıb və yüksəliş
başlayıb"

yazısı səh.7-də

78 yaşlı
ombudsmanın
14-cü
baharı

yazısı səh.10-da

Banklar
Elman
Rüstəmov
qarşı birləşir

yazısı səh.15-də

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Günün içindən

Beynəlxalq Bank işində yeni gəlişmə - səbiq deputat təcridxanaya köçürüldü

Dünyamin Xəlilov Cahangir Hacıyevlə bir neçə dəfə üzləşdirilib; 13 milyon dollar borc ödəyənin kimliyi sirr olaraq qalır

Beynəlxalq Bankdan yüz milyonlarla manat kredit götürən və qaytarmayan iş adamlarından biri, keçmiş deputat Dünyamin Xəlilov Bakı İstintaq Təcridxanasına (BİT) köçürülüb. Eks-deputat buna qədər DİN-in Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin təcridxanasında saxlanılırdı. Fevralın 20-də onu BİT-ə köçürüblər. D.Xəlilovun barəsində Nərimanov Rayon Məhkəməsi ötən ilin mayında 3 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçmişdi.

Lakin Dünyamin Xəlilov təcridxanaya salınırdı və onu müntəzəm qaydada dindirərək buraxırdılar. Nəhayət, ötən il dekabrın sonlarında D.Xəlilovun "Global Construction" şirkətinin Beynəlxalq Bank işi üzrə həbs olunmuş sırası işçilərindən bir neçəsini həbsdən buraxdılar. Onların yerinə olixarın özü həbs olundu. O, Beynəlxalq Bankın keçmiş rəhbəri Cahangir Hacıyevlə təcridxanada bir neçə dəfə üzləşdirilib. D.Xəlilov bankdan götürdüyü kredit hesabına Bakıda "Globus Plaza" ticarət mərkəzinə də tikmişdi. Onun adı mətbuatda banka ən çox borcu olanlardan biri kimi keçirdi. Deyilənə görə, D.Xəlilov Beynəlxalq Bankdan 1 milyard 700 milyon manat (!) kredit alıb, həmin krediti geri ödəməyib. Bakıda, Rusiya səfirliyi yaxınlığında elit "Saatlı bina"nın sahibi idi.

D.Xəlilovun Beynəlxalq Banka borcu ilə bağlı qalmaqla 2011-ci ildə başlayıb. O, 2005-ci ildə Beynəlxalq Bankın səhmdarı olub. 2005-2010-cu illərdə parlamentin deputatı olmuş D.Xəlilov Cahangir Hacıyevin qohumudur və işçisi olub. C.Hacıyevə məxsus "Şəki Ba-

zar" və "Şəki Ət Kombinatı" ASC-ni uzun müddət D.Xəlilov idarə edib. Maraqlıdır ki, Beynəlxalq Bankın bir filialı uzun illər "Globus Plaza"nın üçüncü mərtəbəsində yerləşib. Yalnız bu iş üzrə həbslər başladıqdan sonra bankın fəaliyyəti dayandırılaraq oradan köçürülmüşdü. D.Xəlilovun fevralın 20-nə qədər həbs olunmamasının əsas səbəbi kimi onun banka olan borclarını qaytarması göstərilir. Qeyd edilir ki, D.Xəlilov azadlıqda olduğu aylar ərzində ən müxtəlif xarici ölkələrdəki tanışları ilə əmlaklarını satın almaları üçün danışıqlar aparıb. Həmin danışıqların elə də ciddi nəticə vermədiyi və sonda eks-deputatın həbsinə qərar verildiyi bildirilir.

Sirli 13 milyon dollarlıq ödəmə

Beynəlxalq Bankının batan kreditləri üzrə davam etməkdə olan prosesdə qərribə hal yaranıb. İş üzrə ittiham edilənlərdən biri, "Qara polkovnik" kimi tanınan mərhum polkovnik Fətulla Hüseynovun oğlu Adil Hüseynovun əvəzindən kimlərsə Beynəlxalq Banka 13 milyon dollar ödəyib. Bu ödəmə banka dəymiş ziyanın ödənilməsinə, ya-

xud Adil Hüseynovun adına rəsmiləşdirilmiş 318 milyon manat kredit borcunun qaytarılmasına yönəlmiş məbləğdir. Ödəmə 9 ay ərzində hissə-hissə həyata keçirilib. Məlumatı virtual.org-a A.Hüseynovun vəkili Kamandar Nəsimov verib. Vəkil deyib ki, Adil Hüseynovun işini aparan müstəntiqlər bu ödəmənin kimlər tərəfindən həyata keçirildiyini bilmir. "Mən Adil Hüseynovdan bu haqda soruş-

du. Bildirdi ki, 9 aydır həbsdədir və heç nədən xəbəri yoxdur, bu səbəbdən pulu kimin ödədiyini haqda anlayışı yoxdur" deyərək, vəkili bildirdi. Vəkilin sözlərinə görə, A.Hüseynovla bağlı istintaq hərəkətləri aparılır: "Adil Hüseynov ona verilən göstərişləri yerinə yetirib. 9 aydır ki, əsassız olaraq həbsdə saxlanılır. Yaxşı bilir ki, Adil Hüseynov 318 milyon manatı mənimsəyib. Bu barədə söhbət belə gedə bilməz". Vəkil bildirir ki, hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxs Beynəlxalq Bankın işçisi olub və bir işçi kimi rəhbərliyin göstərişlərini yerinə yetirib.

"Sənədlər Beynəlxalq Bank tərəfindən gizlədilir..."

"Maliyyə sənədlərinin araşdırılmasında Adil Hüseynov özü istintaqa köməklik edir. Çünki əksər sənədlər Beynəlxalq Bank tərəfindən gizlədilir. Bu sənədləri istintaqa təqdim etməkdən yayınır. Bizim sorğulara cavab vermirlər. Adil Hüseynov tutulandan sonra yay aylarında dəymiş ziyanın ödənilməsi ilə bağlı 13 milyona yaxın pul ödənilib. Qəbzlər istintaqa təhvil verilib. Pulu kim ödəyib bilinmir, biza məlum deyil. Bu, kredit borclarının bağlanmasına yönəlmiş məbləğdir" deyərək vəkili əlavə edib.

Vəkilin dediyinə görə, Dubayda fəaliyyət göstərən zavodlara - Beynəlxalq Bankın pulu hesabına tikilən "Intertextil" və "Intersteel" zavodlarına hazırda çəçən əsilli Rusiya vətəndaşı, "Intermet" adlı şirkətin rəh-

bəri Hüseyn Marayevin adamları rəhbərlik edir: "Zənnimcə, Beynəlxalq Bankın göstərişi əsasında Xəqani Bəşirov həmin zavodları Hüseyn Marayevə təhvil verib. Hər iki zavoda bu gün Hüseyn Marayevin adamları rəhbərlik edir. Ortaya sual çıxır: o zavodlar girovda ola-ola hansı əsasla Hüseyn Marayevin adamlarına verilir? O girovun rəsmiləşdirilməsi, girovun həmin obyektin üzərində qalmasının əsas səbəbkarı Adil Hüseynov idi. Bununla bağlı neçə il məhkəmə proses getmişdi. Həmin məhkəmələrə 10 milyonlarla pul xərclənmişdi. Beynəlxalq Bank bu zavodları Hüseyn Marayevə elə-belə bağışladı? Bank məsələni həll edibse, zavodları onlara versin. Amma onda Adil Hüseynovla bağlı məsələ də bitməli idi. Zavodlar verilir "Intermet"ə, Adil Hüseynov isə həbsdə qalır. Niyə? Artıq Adil Hüseynovu o zavodlara bağlayan heç nə yoxdur. Axı bir sübut da yoxdur ki, Adil Hüseynov orada nəse mənimsəyib".

□ E.HÜSEYNOV

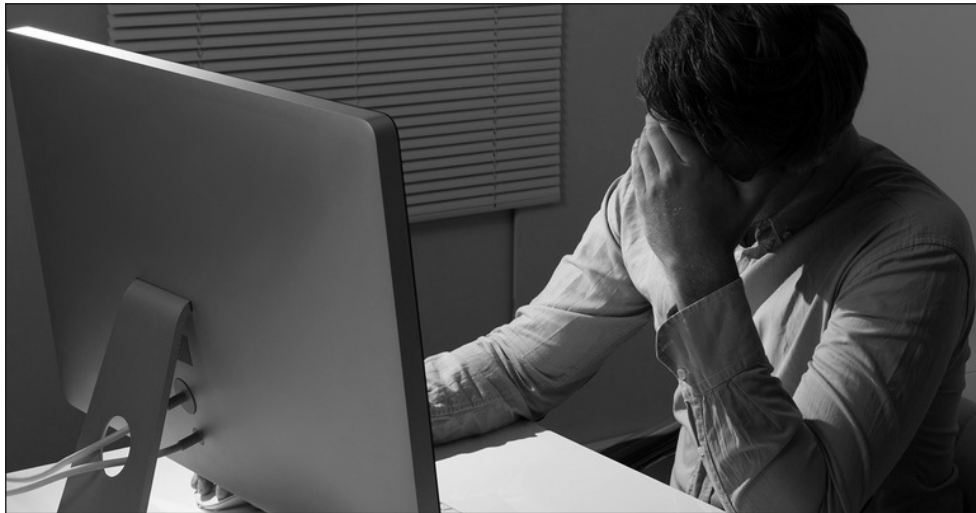
Rəsmi saytların bloklanmasının arxasındakı ilgincliklər

Osman Gündüz: "Profilaktika reallığı əks etdirən açıqlama deyil, hücum ola bilər"

Fevralın 22-də səhər gov.az internet domeninin bloklanması ilə bağlı rəsmi versiya "texniki profilaktika" adlandırılıb. İki gündür mübhəmi çözülməyən bu hadisə barədə isə müxtəlif rəylər var. Maraqlıdır ki, sonuncu dəfə hökumət saytlarının bloklanması 2012-ci il yanvarın 16-da baş verib. Buna görə məsuliyyəti AzerianCyberArmy haker qruplaşması öz üzərinə götürmüşdü. Həmin vaxt özlərini "islamçı veb-mühəndislər" kimi təqdim edən hakerlər hakimiyyəti ABŞ, Qərb və İsrailə öməkdaşlıqda ittiham edərək Azərbaycanda "ərəb baharı"nın təkrarlanacağı ilə hədələmişdilər. O zaman İT mütəxəssisləri müəyyən etmişdilər ki, hücum İran ərazisindən İP-ünvandan edilirdi.

İş belə gətirib ki, gov.az-ın indi bloklanması da prezident İlham Əliyevin fevralın 23-də İrana rəsmi səfəri ərəfəsində baş verib.

Bundan öncə rəsmi İran radiosu Azərbaycanı şübhəli müəlmənlər arasında amansız təcib olun-

masında ittiham edib. Amma 22 fevralda baş verən hadisə barədə öncədən xəbərdarlıq edilməməsi ciddi şübhələr yaradır. Çünki adətən üzrə profilaktik tədbirlər haqda daha öncədən xəbər yayılır. Qeyd edək ki, prezidentin 2004-cü il 5 noyabr tarixli fərmanına əsasən, ölkənin dövlət saytları "onların təhlükəsizliyinin səmərəli müdafiəsi məqsədilə" Dövlət Obyektlərinin Xüsusi Mühafizə Xidmətinin xü-

susi serverində yerləşdirilib. Bu, Azərbaycanın dövlət saytlarına erməni hakerlərinin hücumlarından sonra edilib.

Bununla yanaşı, Azərbaycan məkanında diqqəti çəkən daha bir nüans televiziya efir məkanında kompleks profilaktika işlərinin aparılmasıdır. Adətən üzrə həmin tədbirlər ayın üçüncü həftəsində, bazar ertəsi günü baş tutur. Kompleks profilaktika işləri ilə əlaqədar televiziya

də fasiləsiz işləyir.

Adi profilaktika hər iki aydan bir şəxsi teleradio kanallarının istəyi ilə keçirilir.

Efir sahəsində profilaktika işlərinin cədvəli hər ilin sonunda tərtib edilir və Azərbaycanın bütün teleradio şirkətləri ilə razılaşdırılır.

Bütün hallarda ortada ciddi anomaliya var. Heç bir xəbərdarlıq edilmədən ölkənin gov.az internet domeni bloklanır, bunu "texniki problem" olaraq qiymətləndirirlər. Bundan başqa, texnikanın son sürət inkişaf etdiyi dövərdə ölkə telekanallarının hər ay bir neçə saat profilaktik tədbirlər üçün yayımı dayandırması da diqqətçəkən nüansdır.

Multimedia Mərkəzinin rəhbəri Osman Gündüz də hesab edir ki, baş vermiş son hadisə öz məqsədini yerinə yetirən ciddi sayılır. Müsahibimizin fikrincə, Azərbaycanın informasiya məkanı üçün ciddi, həyəcan doğurucu olay hesab etmək mümkündür: "Bir neçə ay əvvəl Azərbaycanda internet müəyyən müddət yoxa çıxandan sonra rəsmi qurumların internet resursları əlçatan olmadı. Bu, sadəcə, əlçatan olmamaq deyil. Müasir dünya elə vəziyyətdədir ki, informasiya daha çox əhəmiyyət kəsb edir, nəinki onu yayan resurs. Bu, neftlə bağlı da ola bilər. Neftin özündən daha çox onunla bağlı informasiya aləmi yıxa bilər. Müharibə baş verən ölkə üçün rəsmi informasiya əlçatan olmayanda başqa hadisələr də baş verə bilər".

O.Gündüz hesab edir ki, bu, milli təhlükəsizlik məsələsidir. İnformasiya təhlükəsizliyi də bunun əsas, tərkib his-

səsidir. Müsahibimizin dediyinə görə, resursun özündənsə onun informasiyası mühüm əhəmiyyət kəsb edir: "Məsələ bu yəndən dəyərləndirilməlidir. Dəyərləndirmədən çıxan nəticə odur ki, ictimaiyyət ciddi açıqlama gözləyir. Profilaktika reallığı əks etdirən açıqlama deyil. Çünki profilaktika qabaqcadan planlaşdırılır, elan olunur. Resursların yerləşdiyi serverdə yenilənmə aparıla bilər, nələrsə dayanıqlılığı yoxlanıla bilər. Bu, normaldır. Amma sözügedən prosesin müddəti maksimum 3-5 dəqiqədir. Yoxlama müddətində isə bütün komanda ayaqda olur və fəsadların nələrdən ibarət olduğunu gözləyir".

Müsahibimizin fikrincə, son dövrlər atılan addımlar dövlət qurumlarının informasiya təhlükəsizliyinin qorunması üçün yetərli idi: "Artıq dövlət qurumları internet resursları Azərbaycan ərazisində olan serverdə yerləşdirilib. Bəlli qaydalar müəyyən olundu, bəlli standartlara cavab verdi. Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Komitəsi yarandı. Bu cür hadisə, görülən müsbət işlərin fonunda baş verən axsaqlıq insanı təəccübləndirir. Anlamırsan ki, ölkədə həтта bir-iki saatlıq da olsa rəsmi informasiyanın əlçatan olmaması necə mümkün ola bilər. Amma bu hadisənin profilaktik tədbirlərlə bağlı olmaması da mümkündür. Hücumla da bağlı ola bilərdi. Müəyyən tədbirlər də görüldü. Ola bilər ki, orda hansısa yenilənmə ilə bağlı düzgün hesablaşma aparılmayıb".

□ Sevinc TELMANQIZI

Azərbaycan Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nemət Pənahlının fevral ayında başa çatacaq Qobustan cəzası iyun ayına qədər uzadılıb. Fevral ayının 26-da Qobustan həbsxanasından 17 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsinə köçürülməli olan partiya sədrinə iyun ayında "zon"a qaytarılacağı deyilib. Buna əsas kimi isə Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı göstərilib.

Bu barədə müsavlat.com-a N.Pənahlının həyat yoldaşı Həcər Pənahlı məlumat verib: "Neməti iyun ayına saxlayıblar. Fevral ayının 26-da onu köçürəcəklərini demişdilər. Nemət mənə zəng edib dedi ki, mənə köçürürlər. Guya ki, Nemət barəsindəki Apelyasiya Məhkəməsinin qərarına uyğun belə addım atırlar. Üç ilin tamamı iyun ayında bitir. Qərarın üç il öncənin iyun ayında verildiyini əsas götürüblər. Amma əslində əvvəlcədən fevral ayında köçürülməsi qərarı verilmişdi. Qobustan cəzasının verildiyi məhkəmə qərarında qərarın verildiyi gündən qüvvəyə mindiyi yazılıb. Amma Apelyasiya Məhkəməsinə də eyni sözlər yazılıb. Nəyə görə saxladıklarının səbəbini biz də bilmirik. Təbii ki, bunlar bir bəhanədir. İndi də deyirlər ki, iyunun ortalarında köçürülməyə. Yəqin ki, o zaman həbs müddəti

Nemət Pənahlının Qobustan

həbsxanasındakı cəzası artırıldı

Partiya sədrinin "zon"a qaytarılmamasına nə səbəb olub?

azaldığı üçün Neməti "zon"a qaytaracaqlar. Açıq, onun 17 sayılıya qaytarılacağına inanmıram. Səhhəti hazırda çox pisdir. Yaxşıya doğru heç nə getmir, hər şeyi pisləşir. Uzunmüddətli görüşdən sonra hazırlıq gördük ki, 17 sayılıya gedəcəyik. Amma görünür, növbəti görüşümüz də Qobustanda olacaq".

Milli azadlıq hərəkatının öncül simalarından olan Nemət Pənahlı 2011-ci il yanva-

rın 8-də tutulub, xuliqanlıq və qəsdən sağlamlığa az ağır zərər vurma ittihamı ilə 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. O, Qobustan həbsxanasına 17 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsi rəisinin 2013-cü ilin yayındakı təqdimatı əsasında köçürülüb.

Fevralın 25-də Şəki Apelyasiya Məhkəməsinə prosesləri olacaq Müsavat başqanının müavini Tofiq Yaqublu və REAL sədri İlqar

Məmmədovun Şəkiyə aparılıb-aparılmayacağı hələ də müəmmaldır. Hər iki viddən məbusu məhkəmədə iştirak etməkdən imtina ediblər. Amma onların hazırda cəzaçəkmə müəssisəsində, yoxsa Şəkidə olduqları məlum deyil. Yaxınları da bu barədə məlumat əldə edə bilmirlər.

İlqar Məmmədovun vəkili Fuad Ağayev məhkəmə gününün onları Şəkiyə aparılıb-aparılmadıklarının məlum olacağını bildirdi: "İlqar Məmmədov və Tofiq Yaqublu müvafiq vəsatətlə müraciət ediblər. Fevralın 25-də hər şey daha dəqiqliyi ilə məlum olacaq. Hadisələri qabaqlamaq".

T.Yaqublunun qızı Nigar Yaqublu da atasının Şəkiyə aparılıb-aparılmadığı barədə xəbərsiz olduğunu söylədi. O, T.Yaqublunun zəngindən sonra onun harada olacağını dəqiqləşəcəyini qeyd etdi.

□ **Cavanşir ABBASLI**

Dollar və manat - kim kimi yoracaq?

Ekspertlər bildirirlər ki, kəskin devalvasiya ehtimalı qalır, Mərkəzi Bank normal addımlar atmasa, vəziyyət daha da pis ola bilər...

Son günlər manatın dollara nisbətən cüzi bahalaşması müşahidə edilir. Bu, çox kiçik rəqəmlər olsa da, ekspertlər bununla manata olan psixoloji basqıların nisbətən azalacağını güman edirlər. Bildirilir ki, Mərkəzi Bankın manatı gündəlik bir qəpiyin onda biri qədər bahalaşdırması yaxın gələcək üçün nəzərdə tutulub və manata etibar qazandırmaq məqsədi güdür.

Ekspert Əkrəm Həsənov məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, manatın cüzi olaraq ucuzlaşması uzunmüddətli dövrdə iqtisadiyyat, yaxud bank sistemi üçün yaxşı heç nə vəd etmir: "Təbii ki, indiki vəziyyətdə, özü də iki devalvasiyadan sonra istənilən hakimiyyət istəyər ki, milli valyutanın ucuzlaşması dayansın. Yeni hakimiyyət istəyir ki, manatın ucuzlaşması dayansın, xalq milli valyutaya etibar etsin. Çünki əks halda, iqtisadi vəziyyət daha da pisləşə bilər. Həm də ki, ümumiyyətlə, Mərkəzi Bank haqqında qanuna görə, manatın sabitliyi, qiymətlərin sabitliyi Mərkəzi Bankın əsas məqsədidir. Buna görə ona əməl etməlidir. O baxımdan, aydındır ki, manatın sabitliyi qorunmalıdır. Amma digər tərəfdən də sabitlik nəyin hesabına qoruna bilər? Yalnız xarici gəlirlərimiz, yeni xarici valyutada olan gəlirlərimiz azalması, ümumiyyətlə iqtisadi inkişafı bu, ola bilər. Yeni milli valyutaya etimadın bərpası və sair məsələlərə bu, ola bilər. Mərkəzi Bank təəssüf ki, manatın cüzi bahalaşması ilə bağlı səbəbləri, statistikanı tam açıqlamadığı üçün bilmirik manatın bahalaşmasının hansı obyektiv meyarla görə edirik, yoxsa suni meyarlarla görə. Amma müəyyən mənada ola bilər ki, manat cüzi bahalaşsın. Məsələn üçün, son məlumat budur ki, dünya bazarlarında Azərbaycan neftinin qiyməti 7 faiz qalxıb. Bu, artıq o deməkdir ki, haradasa bir az bizim valyuta ehtiyatlarımız artır. Artırsa, təbii şəraitdə Mərkəzi Bank manatın bahalaşmasına gedə bilər. Amma ümumən isə cüzi artımlar heç nəyi dəyişmir. Uzaq perspektivdə heç nə dəyişmir. Yeni aydındır ki, manatın qiymətinin artması ehtimalı qətiyyətlə yoxdur. Ən azı, bir il ərzində yoxdur. Amma manatın ucuzlaşması ehtimalı var. Bunun qarşısını almaq olar. Burada bəzi səbəblər bizdən asılıdır, bəzisi yox. Dünya bazarında neftin qiymətinin kəskin ucuzlaşması baş verməyə, daxilə iqtisadi müəyyən artım olsa, qeyri-neft sektoru, sahibkarlıq üçün şərait və sair aparılırsa, Mərkəzi Bank düzgün, savadlı siyasət həyata keçirə bilsə, bəlkə də devalvasiya cüzi olacaq. Amma bunlar olmasa, kəskin devalvasiya ehtimalı qalır. Vəziyyət daha da pis ola bilər".

Ekspert Rəşad Həsənov isə qeyd edib ki, Mərkəzi Bank üzən məzənnə rejiminə keçid elan etsə də, faktiki olaraq manat stabil saxlamağa çalışır. Yeni Mərkəzi Bank inzibati addımlarını davam etdirir. Ekspertin sözlərinə görə, manatın cüzi bahalaşması kimi hərəkətlər ona hesablanıb ki, əhalinin psixoloji vəziyyətindən, devalvasiyadan sonra yaranmış vəziyyətdən istifadə edərək əhalinin əlinə olan valyutanın müəyyən qismini Mərkəzi Bank döviyyəyə cəlb etsin və qazansın. Yeni Mərkəzi Bankın atdığı addımlar onu göstərir ki, faktiki olaraq ölkəyə xarici valyuta axınının artmadığı, əksinə, azaldığı bir dövrdə, manatın məzənnəsinin möhkəmləndirilməsi siyasətinin həyata keçirildiyi görüntüsünü yaratsın. Manata olan psixoloji basqıları dayandırır.

□ **Röya RƏFİYEVA**

hakimiyyətin məlumatına görə, fevralın 1-dən bu yana sərhədi 1500-dək qanunsuz miqrant keçməyə cəhd göstərib ki, bunun 500 nəfəri fevralın 19-dan bu yana aiddir.

Polisin sözlərinə görə, onların əksəriyyəti Mərakeş, İran və Pakistandan olan "iqtisadi miqrantlar"dır.

Qeyd edək ki, Avropa Birliyi ölkələri son vaxtlar Suriyadan fərqli olaraq digər ölkələrdən gələn bu cür qaçqınları deportasiya etməyə hazırlanırlar. Ötən il Macarıstandan digər Avropa Birliyi ölkələrinə 300 minədən çox qaçqın keçib. Bu, sərhədlərin bağlanmasından əvvəl baş verib.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

İlk iki ayda 110 min miqrant və qaçqın Avropaya gəlib

Avropa sərhədlərində miqrantların ilginc xəritəsi

2016-cı ilin əvvəlindən indiyə qədər Aralıq dənizindən Avropaya 110 min miqrant və qaçqın gəlib. Bu zaman 410 nəfər dünyasını dəyişib və itkin düşüb. "Yeni Müsavat" vestri.ru saytına istinadən xəbər verir ki, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı son durumla bağlı rəsmi rəqəmləri artıq yayıb. Belə ki, 1 yanvardan 23 fevrala qədər Yunanıstana 102547, İtaliyaya isə 7507 nəfər miqrant və qaçqın gəlib. Yunanıstana gəlmək üçün edilən cəhdlər zamanı 321 nəfər xəbər-ətərsiz itib. İtaliya yolunda isə 92 nəfər itib. İlin əvvəlindən etibarən isə dünyasını dəyişənlərin, itkin düşənlərin sayı 413-dür.

Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının bəyanatından: "İtaliya və Yunanıstana ötən istirahət günləri gələn miqrantların sayı 100 min nəfəri ötür".

Qurumun rəsmi nümayəndəsi İtalya Viriri xatırladı ki, 2015-ci ildə Avropaya gələn miqrant və qaçqınların sayı iyul ayında 100 min nəfərə çatıb. Ötən ilin yanvar-fevral aylarında isə onların sayı 11834 nəfər olub. Bununla yanaşı, onların böyük qismi

(7882 nəfər) İtaliyada sahile çıxıb.

Makedoniya sərhədlərini əfqanların üzünə bağladıqdan sonra minlərlə miqrant və qaçqın Afina və Yunanıstanın şimal sərhədlərində qalıb. BBC-in xəbərinə görə, təxminən 5 minə yaxın insan sərhəddə gözləyir. Daha əlavə 4 min nəfərsə Pirey limanına çatıb. Makedoniya qeyd edib ki, yalnız suriyalı və iraqıların ərazisinə buraxacaq. Yunanıstan bu fikrə etiraz etsə də, Makedoniya digər ölkələrin əfqanlara icazə vermədiyini deyib.

Ötən həftə Avstriya gün-

dəlik yalnız 80 mühaciri qəbul etməsi barədə qərar qəbul edib. Avropa İttifaqı rəsmiləri Avstriyanın qərarının insan haqları konvensiyasına uyğun olmadığını desə də, Balkan ölkələri Yunanıstandan gələnlərin qarşısını almaq üçün öz qadağalarını qoymağa başlayıb. Ötən ildən bəri minlərlə miqrant və qaçqın Almaniyaya və digər Aİ ölkələrində mühacirət almaq üçün Yunanıstan vasitəsilə Avropa qitəsinə gəlib.

Təkcə 2015-ci ildə Almaniyaya 1,1 milyon insan gəlib. Rəsmi rəqəmlərə görə, suriyalılardan sonra mühacir-

lər siyahısında ikinci yeri əfqanlar tutur.

Yunanıstan sərhədində böyük sayda miqrant yığılıb. Onlar Yunanıstan hökumətinin ölkə ərazisinə Əfqanıstan gələn qaçqınların daxil olmasına qadağa qoymasından, həmçinin İraq və Suriyadan gələn miqrantlar üzərində nəzarəti gücləndirməsindən sonra yollarına davam edə bilmirlər. Miqrantlar yalnız səhərlərin dəqiq yoxlanılmasından sonra buraxılıb və əgər insanlar hansısa səbəblərdən pasport təqdim edə bilmirlərsə onlar geri qaytarılır.

Təkcə ötən həftə ərzində Türkiyədən Yunanıstana 17 min qaçqın gəlib - onlar əvvəllər Yunanıstan sərhədindən Makedoniyaya saxlanılmadan keçir və daha sonra Avropada məskunlaşdırlar.

Yunanıstan-Makedoniya sərhədində 2500-ə yaxın miqrant toplaşır.

Makedoniya rəhbərliyi isə yalnız suriyalı və iraqı qaçqınlarına sərhədləri açacağını bildirdi. Serbiya rəhbərliyi də analoji qərar qəbul edib. Sloveniya isə sərhəd nəzarətinə ordunu da cəlb edəcək. Bu barədə ölkə parlamenti ötən axşam qərar qəbul edib. Bu arada Monteneqro miqrantlar üçün sərhədlərini tamamilə bağlayacağını açıqlayıb.

Macarıstan isə fevralda ölkənin cənub sərhədindən miqrant axınının kəskin artdığını bildirir. Bu, Macarıstanın ötən il Serbiya ilə sərhəddə tikanlı məftillərdən sədd çəkməsindən sonra ilk belə haldır. Yerli

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev dünən İrana rəsmi səfərə gedib. Prezidenti hökumət üzvlərindən ibarət böyük nümayəndə heyəti müşayiət edir. AzərTAC-ın xüsusi müxbirinin Tehrandan verdiyi xəbərə görə, prezident və onu müşayiət edən nümayəndə heyətini Tehranın Mehrabad hava limanında İranın rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Mahmud Vaezi qarşılayıb.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev süvari dəstəsinin müşayiəti ilə "Sədabad" sarayına gəlib. Azərbaycanın və İranın dövlət bayraqlarının dalğalandığı "Sədabad" sarayının qarşısındakı meydanda prezident İlham Əliyevin şəərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. İran prezidenti Həsən Ruhani Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi qarşılayıb. Azərbaycanın və İranın dövlət himnləri səslənib. Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Azərbaycan prezidentinə raport verdikdən sonra dövlət başçıları fəxri qarovul dəstəsinin önündən keçiblər.

Sonra İranın dövlət və hökumət nümayəndələri Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə, Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri isə İran prezidenti Həsən Ruhaniyə təqdim olunub.

Rəsmi qarşılanma mərasimi başa çatdıqdan sonra İlham Əliyevlə Həsən Ruhaninin təkbətək görüşü keçirilib.

Təkbətək görüş başa çatdıqdan sonra prezidentlərin geniş tərkibdə danışıqları olub. Sonra prezidentlərin iştirakı ilə iki ölkə arasında iqtisadi-ticarəti, enerjetik, humanitar-mədəni, tibb sahələrini əhatə edən 11 sənədin imzalanması mərasimi olub.

İmzalanma mərasimi başa çatdıqdan sonra Həsən Ruhani və İlham Əliyev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

APA-nın Tehran müxbirinin verdiyi xəbərə deyilir ki, İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycan həmişə İrana qarşı

qoyulmuş sanksiyaların əleyhinə olub. Ölkə başçısı sanksiyaların ləğvi münasibətilə İran xalqını təbrik edib: "Azərbaycan həmişə bu sanksiyaların əleyhinə olub və həmişə öz sözünü bütün yüksək səviyyədə ifadə edib. Cənab prezident Həsən Ruhani, siz müzakirə etdiyimiz bütün məsələləri çox geniş mətbuat nümayəndələrinə çatdırdınız. Doğrudan da bu gün bir çox məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparıldı və fikir birliyi ifadə olundu. Biz çox şadıq ki, İran-Azərbaycan əlaqələri yüksələn xətlə, uğurla və sürətlə inkişaf edir. Bizim əlaqələrimizin çox möhkəm təməli vardır. Əsrlər boyu xalqlarımız bir yerdə yaşamış, yaratmışlar. Bizi tarix, mədəniyyət, ortaq keçmişimiz, dinimiz birləşdirir. Bu möhkəm təməl üzərində münasibətlərimiz qurulur və bu gün İran-Azərbaycan əlaqələri strateji əməkdaşlıq səviyyəsinə qalxıb. Biz bütün üzv olduğumuz beynəlxalq təşkilatlarda bir-birimizi daima dəstəkləyirik.

Bizim aramızdakı ticarət əlaqələrinin çox gözəl perspektivləri var. Bu gün həm beynəlxalq aləmdə baş verən hadisələr, eyni zamanda ikitərəfli münasibətlərimizə aid olan məsələlər geniş müzakirə edildi. Biz razılaşdıq ki, beynəlxalq terrorizmə qarşı birgə səylərimizi daha da gücləndirəcəyik. Beynəlxalq aləmdə bundan sonra da bir-birimizə dəstək göstərəcəyik".

Prezident ardınca deyib ki, İran-Azərbaycan əlaqə-

İlham Əliyev Tehrandan önəmli bəyanatlar verdi

"İkitərəfli əlaqələrimizin çox gözəl gələcəyi var" deyən Azərbaycan prezidentinin İran səfəri çərçivəsində 11 mühüm sənəd imzalandı...

rinin tarixi kökləri var, bizim xalqlarımız əsrlərdə birlikdə yaşayıb: "Əlaqələrimizin çox gözəl gələcəyi var. Biz beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə aparmaq üçün birgə fəaliyyəti genişləndirmək barədə razılaşma əldə etmişik. Ötən gün ABŞ və Rusiyanın Suriyada atəşkəs barədə razılıq əldə etməsi barədə məlumat yayıldı. Belə bir hadisənin baş verməsindən çox şadıq. İnanırıq ki, bu hadisə Suriyada atəşkəsə, daha sonra isə sülhə gətirəcək. Suriya xalqı gələcək taleyini özü müəyyənləşdirməlidir. Ölkələr bir-birlərinin daxili işlərinə müdaxilə etməməli və hörmətlə yaşmalıdır. Əgər ölkələr bu istiqamətdə

irəliləsələr və daxili işlərə müdaxilə olmasa, regionda müharibə bitər və sülh gələr".

İki ölkə arasında bir sıra sənədlərin imzalandığını söyləyən dövlət başçısının fikrincə, bu, onu göstərir ki, ölkələr arasında əlaqələr bundan sonra da inkişaf edəcək: "Cənub-Şərqi dahlizinin açılması ilə bağlı atılan bugünkü addım çox effektivdir. Bu ilin sonuna qədər Azərbaycan üzərinə düşən vəzifələri icra edəcək, öz dəmir yolumuzu İran xəttinə birləşdirəcəyik".

Prezident Xəzər dənizinin resurslarının ümumi istifadəsi ilə bağlı da faydalı danışıqların aparıldığını vurğulayıb: "Xəzər dənizi bizim ümumi

sərvətimizdir və o, bizim üçün təhlükəsizlik, sülh və sabitlik mənbəyidir. Azərbaycan enerji sahəsində yaxşı işlər görüb. Bizi parlaq gələcək gözləyir. Bu sahədəki əməkdaşlıq yalnız İran və Azərbaycanın əməkdaşlığı ilə məhdudlaşmır, qonşu ölkələr də bu layihəyə qoşula bilərlər, belə olduğu halda, bu, regional və transmilli layihəyə çeviriləcək".

Prezident onu da deyib ki, qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu üçün çox gözəl imkanlar var: "Hər iki ölkədə hazırda ciddi iqtisadi islahatlar aparılır, biznes mühiti yaxşılaşır, belə olduğu halda qarşılıqlı sərmayə, maliyyə, bank, sığorta, turizm və əczaçılıq sektorlarında da əməkdaşlıq üçün gözəl imkanlar var. Bu gün yaşadığımız bölgədə İran və Azərbaycan sabitləşdirici rol oynayır. Nə qədər bizim birliyimiz güclü olsa, təhlükəsizlik bir o qədər yüksək səviyyədə qorunacaq".

"Biz regional problemlərin hərbi yolla deyil, siyasi yollarla həllinə inanırıq. Regionda sülh, sabitlik və təhlükəsizliyin olmasını istəyirik. Biz gücümüzü birləşdirəndikdə bir sıra regional prob-

lemlərlə daha yaxşı mübarizə apara bilərik". Bunu isə birgə mətbuat konfransında Həsən Ruhani bildirib. O, Azərbaycanlı həmkarı ilə son 2 il yarımada 5-ci dəfə görüşdüyünü xatırladaraq deyib: "Hər görüşdə iki dost, qardaş və qonşu ölkə arasında ikitərəfli əməkdaşlıq sahəsində əldə olunan irəliləyişlər müzakirə olunur".

H.Ruhani qeyd edib ki, Azərbaycan prezidenti ilə görüş zamanı vacib siyasi məsələlər, habelə iqtisadi və mədəni sahədə ikitərəfli əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib: "Cənubla şimalı birləşdirən Astara-Astara tranzit dəhlizi ilə bağlı ilin sonunadək vacib irəliləyişin şahidi olacağıq".

İran prezidenti görüşdə həmçinin energetika, neft-qaz, Xəzərin ehtiyatlarının bölünməsi və birgə istifadəsi barədə konstruktiv danışıqların aparıldığını bildirib. Görüşdə İslam dini ilə bağlı məsələlər və Suriya böhranı da müzakirə edildi.

Qeyd edək ki, prezident İlham Əliyev İrana həmkarı Həsən Ruhaninin dəvəti ilə səfər edib.

□ Hazırladı: E.SƏYİDAĞA

Büdcə təsdiq olundu, deputat nazirləri sərt tənqid etdi

Siyavuş Novruzov: "Onlara ünvanlanacaq suallara kimlər cavab verməlidir?"

Fevralın 23-də Milli Məclisdə büdcəyə dəyişiklik edilməsi üçün geniş müzakirələr keçirilib. Modern.az-ın məlumatına görə, müzakirələrdə Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov da çıxış edib. O bildirib ki, iqtisadi bloku əhatə edən nazirlərin biri də iclasda iştirak etmir. "Burada dövlət büdcəsi müzakirə olunur. Bu, təkcə Maliyyə Nazirliyi və ya Mərkəzi Banka aid deyil ki. Amma iqtisadi blokdan olanlar yoxdur. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Təhsil Nazirliyi və s. yoxdur. Növbəti iclasda hökumətin hesabatı veriləcək. Büdcə olmayan yerdə hesabat nəyə lazımdır?"

Deputat eyni zamanda baş nazirin 6 müavininin iclasda olmadığına da diqqət çəkib: "Onlara ünvanlanacaq suallara kimlər cavab verməlidir? Baş nazir iclasda yoxdur. Onun ki müavinləri var... Millət vəkillərinin suallarına cavab

verə bilər. Bu cür yanaşma ölkə başçısının qarşıya qoyduğu məqsədə uyğun deyil. Hər bir struktur rəhbəri onlar barəsində deputatlar tərəfindən qaldırılan suallara cavab verməlidir. İki nəfər onların suallarına cavab verməyəcək. Milli

li Məclisə bu cür yanaşmaq düz deyil. Bu, onlara çatdırılmalıdır".

Spiker Oqtay Əsədov deputatın fikri ilə razı olduğunu bildirib: "Nazirlər Kabineti

haqqında dediklərində haqlısan. Bu onlara çatdırılacaq. Amma nazirlərimizin bir çoxu prezidentlə birlikdə İrana gedib. Burada onların müavinləri təmsil olunur. Lakin baş nazir olmasa da müavinləri burada olmalı idi".

Milli Məclis 2016-cı ilin dövlət büdcəsinə dəyişiklikləri təsdiqləyib. APA-nın məlumatına görə, 2016-cı il üzrə yenilənmiş dövlət büdcəsinin gəlirləri 16 mlrd. 822 mln. manat, xərcləri isə 18 mlrd. 495 mln. manat nəzərdə tutulub.

2016-cı il üçün dövlət büdcəsinin dəqiqləşdirilmiş gəlirləri 2016-cı il üçün təsdiq olunmuş proqnozla müqayisədə 2256, mln. manat və ya 15,5% çoxdur. 2016-cı il üçün dövlət büdcəsinin dəqiqləşdirilmiş xərcləri isə 2016-cı il üçün təsdiq olunmuş proqnozdan 13,7% çoxdur.

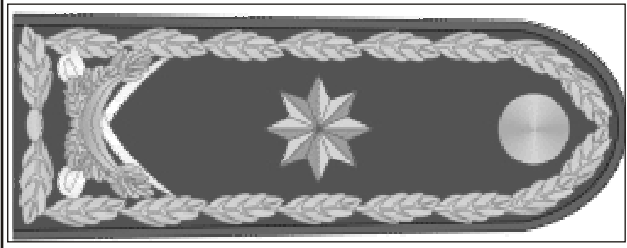
Xatırladaq ki, 2016-cı il dövlət büdcəsinin təsdiqlənmiş versiyasında büdcənin gəlirlərinin 14,566 mlrd. manat, xərclərinin isə 16,264 mlrd. manat səviyyəsində olacağı nəzərdə tutulmuşdu.

2016-cı il üçün dəqiqləşdirilmiş dövlət büdcəsi kəsinin yuxarı həddi 1 mlrd. 673 mln. manat təşkil edəcək.

Yenilənmiş dövlət büdcəsi layihəsində xam neftin satış qiymətinin 1 bareli üçün müəyyən edilmiş qiymət iki dəfə aşağı endirilərək 25 ABŞ dolları səviyyəsində götürülmüb.

Yenidən baxılma ilə 2016-cı il icmal büdcənin gəlirləri 15738,6 mln. manat nəzərdə tutulur ki, bu da təsdiq edilmiş büdcəyə nisbətən 981,5 mln. manat və ya 5,9% azdır. Azalma əsasən dəqiqləşdirilmiş icmal büdcənin neft gəlirlərinin hesablanması üçün bir barel xam neftin qiymətinin təsdiq olunmuş proqnozla müqayisədə 2 dəfə aşağı götürülməsi nəticəsində Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) gəlirlərinin 3 mlrd. 230,3 mln. azalması hesabınadır.

İcmal büdcənin xərcləri təsdiq edilmiş büdcəyə nisbətən 23,1% və yaxud 4 mlrd. 610,2 mln. manat artırılaraq 24 mlrd. 566,6 mln. manata çatdırılması nəzərdə tutulub. Yenidən baxılma ilə icmal büdcənin kəsiri 8 mlrd. 828 mln. manat, ARDNF-in gəlirləri nəzərə alınmadan icmal büdcənin kəsiri 12 mlrd. 309,3 mln. manat təşkil edəcək.

Həbsdəki generallara 48-ci maddə təhlükəsi

Hüquqşünas
paqonların sökülmə
qaydasından danışdı

2015 -ci il oktyabrın 17-də həyata keçirilən xüsusi əməliyyat Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) qurum olaraq buraxılması ilə sona çatdı. MTN-də başlanan qəfil yoxlamalar qurum rəhbərliyinə daxil olan generalların ifşası ilə davam etdirildi. Eldar Mahmudov nazir kreslosunu itirdi, idarə və şöbələr general, polkovnik və mayor rütbələri daşıyan əksər əməkdaşları istintaqa cəlb olundular.

Məlum əməliyyatdan 2 ay sonra prezident İlham Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin və Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin yaradılması haqda fərman imzalamaqla, faktiki olaraq, MTN-in qurum olaraq ləğvinə imza atdı.

Bu gün "MTN işi" üzrə istintaqa 5 general cəlb olunub. Onlardan 4-ü həbsdədir, 1-i isə ev dustaqlığındadır. Ümumilikdə isə 20 MTN-çi həbsdədir. Generalların və digər rütbələrin həbsi onların rütbələrinin alınmasına, paqonlarının sökülməsinə əsas verirmi?

Hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"a deyib ki, hər bir hərbi qulluqçuya və hərbi vəzifəliyə onun qulluq vəziyyətindən, hərbi və ya xüsusi hazırlığından, hərbi xidmət müddətindən asılı olaraq müvafiq hərbi rütbə verilir. Azərbaycanca ali zabit hərbi rütbələri ali zabit vəzifələrində çalışan hərbi qulluqçulara müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilir. Hərbi qulluqçulara və hərbi vəzifəliyə digər hərbi rütbələrin verilməsi bir qayda olaraq, növbəlik qaydasında "Hərbi xidmətkeçmə haqda" Əsasnamənin və Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin İntizam Nizamnaməsinin tələblərinə uyğun həyata keçirilir. Qoşun növləri və xüsusi qoşun generallarının hərbi rütbələrinə mənsub olduqları qoşunların adları, tibb xidməti, ədliyyə zabitlərinin və generallarının hərbi rütbələrinə mənsub olduqları xidmətlərin adları əlavə edilir. Ehtiyatda olan vətəndaşların hərbi rütbələrinə "ehtiyatda olan" sözləri, istifadə olan vətəndaşların hərbi rütbələrinə isə "istefada olan" sözləri əlavə edilir. Azərbaycanın Silahlı Qüvvələrində bu rütbələr var:

Quru Qoşunlarında gizir, baş gizir, kiçik leytenant, leytenant, baş leytenant, kapitan, mayor, polkovnik-leytenant, polkovnik, general-mayor, general-leytenant, general-polkovnik rütbələri".

Ə.Nuriyev qeyd edib ki, ali hərbi rütbələr, xüsusilə general rütbəsindən məhrum etmə məhkəmə qərarı əsasında icra oluna bilər: "Cinayət Məcəlləsinin 48-ci maddəsinə görə, hərbi qulluqçular və hərbi vəzifəliyə ağır, xüsusilə ağır cinayətlərə görə məhkum olunduqda məhkəmənin təqdimatı əsasında və ya Azərbaycan vətəndaşlığını itirdikdə onlara verilən hərbi rütbələrdən məhrum edilə bilər və ya əsgər rütbəsinə endirilə bilər".

Ə.Nuriyev bildirib ki, şəxs xüsusi hərbi rütbələrə, məsələn, general rütbəsinə malikdirsə, onların rütbədən azad edilməsi ilə bağlı məhkəmə hökmü əsasında rütbəni verən orqana təqdimat verilir. Məhkəmə qərarı ilə şəxs barəsində ağır, xüsusilə ağır cinayətlə bağlı hökm çıxarılsa, təqdimat Azərbaycan prezidentinə verilir.

Ə.Nuriyevin sözlərinə görə, belə hallarda verilən təqdimatda şəxslərin konkret rütbədən azad edilməsi qeyd edilir: "Azərbaycanın mövcud qanunvericiliyində ali hərbi rütbə sayılan general rütbəsinə ancaq prezident verə bilər. Məhkəmə qərarı əsasında hazırlanan təqdimat prezidentə göndərilir".

Ə.Nuriyevin sözlərinə görə, əvvəllər Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarına əsasən bir qayda olaraq ali hərbi rütbədən məhrum edilmə məhkəmənin qərarı ilə icra edilib. Hüquqşünas qeyd edib ki, prezident şəxsin ali hərbi rütbəsinin geri alınması ilə bağlı qərar verə bilər.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Əfv Komissiyasının yeni tərkibi ictimaiyyətdə geniş müzakirə mövzusunda geniş müzakirə mövzusunda çevrilib. Belə ki, yeni tərkibə məbusların əfv sərəncamına düşmələri üçün çalışan hüquq müdafiəçiləri yenə də düşə bilmədilər. Bu isə bəzi sualların meydana çıxmasına səbəb olub. Təsəffü deyil ki, İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi Qrupundan yalnız hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev Əfv Komissiyasının 6 yeni üzvündən biri olub.

Əfv Komissiyasının yeni tərkibinin formalaşdırılması ilə əfv məsələsi yenidən gündəmə gəlib. Novruz bayramı ərəfəsində ölkəmizdə bir çox siyasi məbusun azad olunacağı barədə anonslar indidən eşidilməkdədir. Prezident İlham Əliyevin Novruzdan sonra mart ayının 31-də Vaşinqtonda keçiriləcək IV Nüvə Təhlükəsizliyi Sammitinə dəvət almasının əfv verilmişində böyük rol oynayacağı deyilir. Qeyd olunur ki, Azərbaycan prezidenti ABŞ-a siyasi məbuslarırsız gədə bilər. Əsasən Qərbin tələb etdiyi siyasətlərin Novruzda azad olunacağına da yayılan xəbərlər sirasındadır.

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu Əfv Komissiyasının yeni tərkibindən böyük gözləntilərinin olduğunu söylədi: "İşçi Qrupundan Əliməmməd Nuriyev komissiyanın üzvü oldu. İnanırıq ki, o, sözlərimizi orada çatdıracaq. Onun komissiyada təmsil olunması bizim üçün sevindiricidir. Hazırda bizim üçün Əfv Komissiyasının üzvü olmaqdan daha çox siyasi məbusların azad olunması vacibdir. Bilirik ki, sözlərimizi Əliməmməd bəy orada lazımcına

Əfv Komissiyasından kənarda qalan hüquq müdafiəçiləri danışdılar

Novella Cəfəroğlu:
"Bizim üçün Əfv Komissiyasının üzvü olmaqdan daha çox..."

Səidə Qocamanlı:
"Üzv olduq-olmadıq..."

müdafiə edəcək. Buna şübhəmiz yoxdur. Orada olmamağımız bizi narahat etmir. Hazırda əfvə bağlı müəyyən işlərimiz yenə də davam edir. Siyahılarımızı yeniləmişik. Hər şey hazırdır. Qərbdən yenə də bir səs-küy qaldırılmasa, əfvə olan ümidlərimiz yüksəkdir. Bizə ən çox mane olan kənardan gələn təzyiqlərdir. Bu təzyiqlər olmasa, siyasi məbuslar çoxdan azadlıqda idilər".

İşçi Qrupunun digər üzvü Səidə Qocamanlı Əfv Komissi-

yasında təmsilçilikdə heç bir məhdudiyyətin olmadığını söylədi: "Əfv Komissiyasının dünyasını dəyişən dəyərli üzvləri olub. Bu insanların vəfatından sonra ictimai sektordən yeni-yeni üzvləri komissiyaya daxil etmək lazım gəldi. Bunun nəticəsində sevindirici haldır ki, hüquqşünas komissiyaya üzv seçildi. Bu, Əliməmməd Nuriyevdir. O, professional hüquqşünasdır. Əliməmməd Nuriyev daim həbsxanalarla maraqlanan bir şəxs olub.

Komissiyayı formalaşdırmaq birbaşa prezidentin səlahiyyəti tələb edir. Əfv Komissiyası məbuslardan ibarət siyahını ölkə başçısına təqdim edir. Bəzən elə olub ki, prezidentin özü bəzi məbusların adını siyahıya əlavə edib. Onların içərisində siyasətçilər də olub. İşçi Qrupu olaraq, dekabr ayında 22 nəfərlik məbusun siyahısını təqdim etdik. Təəssüf ki, Yeni İldə həmin şəxslər azad olunmadı. Ümid edirik ki, Novruzda siyahılarımızda olan şəxslər azad olunacaqlar. Onlara əfvün şamil olunması yerinə düşərdi. Hər halda, Əfv Komissiyasının yeni üzvlərinin hamısını tanıyırdıq. Orada təmsil olunmamağımızın elə bir önəmi yoxdur. Çünki daim Əfv Komissiyası üzvləri ilə əlaqələrimiz olur. İndiyə qədər məhz bu təmaslarımız çoxsaylı insanların taleyini həll edib. Öz işimizi kifayət qədər yaxşı görürük. Üzv olduq-olmadıq, heç bir önəmi yoxdur. Amma təbii ki, üzv olmaq daha yaxşı olardı. Qeyd edim ki, zamanı gözlemək lazımdır. Humanizm və rəhmətlik Əfv Komissiyasının əsas meyarı olmalıdır".

□ Cavanshir ABBASLI

"Oğlum günahsızdır..."

Nəriman Abbasoğlunun anası
prezidentə müraciət etdi

Fevralın 25-də Ali Məhkəmədə hakim İncilab Nəsirovun sədrliyi ilə Abbasoğlu Nəriman İsrail oğlunun barəsindəki hökmdən verdiyi kassasiya şikayətinə baxılacaq. N.Abbasoğlu 2012-ci ildə MTN-in Antiterror Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən həbs olunub.

Barəsində Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 10 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası çıxarılib. N.Abbasoğlu "Eurovision-2012" mahnı yarışması ərəfəsində prezidentə sui-qəsdə cəhdə hazırlıqda, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin polkovnikini öldürməkdə və digər ağır cinayətlərdə ittiham olunan 29 nəfərlik dəstənin üzvü kimi məhkəmə qarşısına çıxarılsa da, faktiki, onun digər 28 nəfərə aidliyyətinin olmadığı məhkəmədə də təsdiqlənib. Lakin cinayət işinin MTN-də istintaq olunmasını nəzərə alan hakimlər N.Abbasoğlunu 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediblər. N.Abbasoğlunun həbsində müstəsna rol oynayan, artıq buraxılmış MTN-in Antiterror Mərkəzinin reisi Elçin Quliyev də vəzifə səlahiyyətlərini aşma və digər ittihamlarla həbsdədir.

N.Abbasoğlunun anası Nəsimə Cahangir qızı Əsgərova məhkəmə öncəsi prezident İlham Əliyevə müraciət etməklə oğlunun günahsız olduğunu diqqətə çatdırıb və onun azad edilməsi üçün ədalətli qərar çıxarılmasını istəyib. Redaksiyamıza təqdim olunan həmin müraciətin surətini bəzi ixtisaslarla təqdim edirik:

"Prezident İlham Əliyevin "MTN işi" barədə bizi heyretə gətirən çıxışından 4 ay keçir. Ancaq MTN tərəfindən böhtan atılmaqla qanunsuz həbs olunan Abbasoğlu Nəriman İsrail

oğlu hələ də azadlığa çıxmayıb. Biz, N.Abbasoğlunun ailəsi inanırıq ki, ölkə başçısının önəm verdiyi haqqın bərpası kimi ləyaqət hadisəsi ədalət məhkəmələrinin apardığı 5-10 epizodla bitməyəcək, qeyri-qanuni həbs olunmuş bütün zərərçəkən insanları əhatə edəcək. Mən anayam. Nəriman 3 bacının yeganə övlətidir".

Nəsimə Əsgərova oğlunun həbsinin gerçək səbəbini də qeyd edir: "Oğlum 2008-ci ildə "Bakı şəhəri Teatr və Konsert Biletlərinin Mərkəzləşdirilmiş Satış Siste-

mi layihəsi"ni yaratdı. O, bu layihəsi ilə qürur duyurdu. 2012-ci ilin martında MTN-in Antiterror Mərkəzinin əməkdaşları Nərimanə təmsil etdiyi şirkətin satış sistemində daxil olmaq, şirkətin gəlirlərinə nəzarət etmək üçün şərait yaratmasını tələb ediblər. Bu məqsədlə ofisə gəlib onunla söhbət aparıblar. Oğlum bunun qanunsuz olduğunu deməklə razı olmayıb və aralarında yaranan qarşıdurma öz pik nöqtəsinə çatıb. Nərimanın inadkarlıqla apardığı mübarizə onun böhtan atılıb həbs olunması ilə nəticələndi. Oğlum bu sistemin yaradıcısı kimi həbs olunana qədər həmin sistemi və serveri idarə edirdi".

Nəsimə Əsgərova yazır ki, bundan sonra yaşadığı ünvanına basqın olub və oğlu şərlənərək həbs olunub: "Oğlum dünyəvi baxışı və tolerantlığı ilə tanınsa da, bu, MTN-çilərə onu adını belə eşitmədiyi Vüqar Padarovun "Dini-silahlı birləşməsinin üzvü" kimi həbs etməyə mane olmadı. Onun ailəsi dağıldı, özünü MTN-də verilən işgəncələrlə şikəstə çevirdilər. Bu gün oğlumun qanunsuz həbsinə birbaşa göstəriş verən general Elçin Quliyev və qeyriləri törətdikləri qanunazidd əməllərinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunublar. Oğlum isə 3 il 10 aydır etmədiyi əmələ görə Qobustan həbsxanasında cəza çəkir".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

"Mətbuatda antiböhran koalisiyası barədə gedən yazıları oxuyuram. Orada bəzi dəqiqləşdirmələrə ehtiyac var. Çünki ümumiyyətlə, koalisiyaya daxil olan partiyaların, ayrı-ayrı şəxslərin açıqlamalarında müəyyən fərqliliklər var. Bu da onunla bağlıdır ki, bir ideya kimi də, təşkilat ideyası kimi də tam formalaşmayıb. Həm də müxtəlif təşəvvürlər qorunub saxlanılır". AXP sədri Pənah Hüseyn müxalifətin yaratdığı antiböhran koalisiyasının tədbirlərinə münasibət bildirər-kən belə deyib.

O, "Yeni Musavat"a açıqlamasında bildirib ki, koalisiya ideyasının hazırda tam konturları müəyyənləşməyib: "Xüsusən də keçirilən tədbirlər təşkilatçılıq koalisiyaya daxil olan qüvvələrin olsa da, bu, faktiki olaraq ictimai toplantılar kimi keçirilir. Orada antiböhran koalisiyasına daxil olmayan xeyli şəxslər də iştirak edir. O ayrıca bir ictimai-siyasi təsisat kimi formalaşmaqdadır. Və koalisiya ideyasının hazırda tam konturları müəyyənləşməsə də, əslində müsbət cəhət xalq hərəkatı tipli bir prosesə stimül verməsidir. Çünki fevralın 21-dəki toplantı böhranla əlaqədar ikinci toplantı idi. Orada çıxış edənlər, o cümlədən ekspertlərin çıxışlarında proseslərin getdikcə daha çox hərəkat formasında inkişaf edəcəyi fikirləri səslənirdi. Bu, həmin toplantının bəyanatında da öz əksini tapdı. Koalisiyanın apardığı işin nəticələri bu toplantılar hesab oluna bilər. Bu ideyanın yayılması hesab oluna bilər. Kifayət qədər siyasi partiya, ictimai birlik ictimai-siyasi xadimlərin bir araya gəlməsi, təxminən 400-ə yaxın adamın iştirakı ilə ölkədəki ictimai-siyasi vəziyyəti xarakterizə edən, bu konturları müəyyən edən, istər iqtidara, istər müxalifətə münasibətləri müəyyənləşdirən fikirlərin konkret sənədlər formasında ortalığa qoyulması da nə-

ticələrdəndir. Yerlərdə böhran masaları, xalq komitələri tipli təşəbbüslərin olması barədə də informasiyalar gəlir. Xalq toplantılarının açıq havalarda keçirilməsi və ola bilər ki, aksiyalar növbəti fəaliyyət formalarından biri kimi yaxın dövrdə gündəmə gələcək. Çünki axırncı toplantıda bu fikir xeyli şəxs tərəfindən səsləndi. Məncə, xeyli realdır ki, bu formada tədbirlər keçirilsin. Müxalifətin birləşməsi məsələsi, siyasi müxalifət arasında münasibətlərin normallaşdırılması təşəbbüsü də var. O baxımdan, mən elə hesab edirəm ki, hələlik təşkilatı forma kimi iki fərqli qurum var. Onlardan biri həmin koalisiyadır ki, yalnız bəyan olunub, təsis sənədləri də yoxdur. İkincisi isə ictimai toplantılardır ki, orada koalisiyada tərəf kimi iştirak edir. O baxımdan, mənə elə gəlir ki, ilkin bir ideya kimi və onun reallaşmasında ilkin nəticələr var. Proseslərin inkişafından asılı olaraq, fərqli, yeni bir situasiyalar yarana bilər, bu da istisna olunmur".

Antiböhran koalisiyalarının cəmiyyətdə tərpənmiş yaradacağı barədə ehtimallara gəlinə isə P.Hüseyn qeyd edib ki, cəmiyyətdə ictimai-siyasi fəallıq artır: "Bu koalisiyaya onun ifadəsi kimi baxılmalıdır. Son dövrlərdə ilk dəfədir belə proses baş verib. Sadəcə olaraq,

"Siyasi müxalifətdə böhran dibə çatıb və yüksəliş başlayıb"

Pənah Hüseyn: "Antiböhran koalisiyası hərəkat formasında inkişaf edə bilər"

siyasi partiyalar və yaxud vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları, cəmiyyətin fəalları cəmiyyəti hərəkatə gətirmək hədəfi, məqsədi qarşıya qoyurlar, müəyyən tədbirlər keçirirlər, fəaliyyət göstərirlər. Bu tədbirlərdə də, koalisiyada da cəmiyyətdə yaranmış sosial-iqtisadi böhranın əlaməti var. Amma əslində bu proses Azərbaycanda çoxdan yetişib. Buna ictimai-siyasi fəallığın özünün nəticəsi kimi baxıl-

malıdır. Təbii ki, bu, əks-təsir göstərəcək. Burada məqsədlərdən biri də ondan ibarətdir ki, faktiki olaraq mümkün qədər ideoloji, ayrı-ayrı geosiyasi fərqliliklərdən, yaxın tariximizə diametral fərqli münasibətlərdən asılı olmayaraq açıq sistem, açıq tipli bir model olsun. Belə olsun ki, ölkənin demokratik qüvvələri birləşsə bilsin. Hətta prinsip etibar ilə proseslər inkişaf edəcəksə, ölkədə ciddi köklü

islahatlar istəyən bütün qüvvələrin təmsil olunacağı bir model ortaya qoyulmalıdır. Bu da hansısa bir fəaliyyətin nəticəsi kimi alına bilməz. Sosial sifariş var. Bu baxımdan, bu fəaliyyətin nəticəsidir. Təbii ki, stimullaşdırıcı əks təsirlər olacaq. Siyasi cəhətdən isə əlbəttə ki, koalisiyanın təsis sənədləri üzərində iş gedir. Belə bir sənədlər geniş toparlayıcı bir ideyadır. Yaranmış indiki bu böhran çağırışları, ölkənin regiondakı geosiyasi problemlər, ölkənin müstəqilliyi üçün təhdidlərin artmasına Azərbaycan cəmiyyətinin, xalqının bir reaksiyası kimi də baxmaq olar. Nə dərəcədə adekvatdır bu reaksiya, bu da proseslərin gedişində məlum olacaq".

Qeyd edək ki, bu antiböhran koalisiyasına müxalifətin bütünlüklə cəlb edilməsi barədə işlərin görüldüyü də bildirilir. Yayılan xəbərlərdə göstərilir ki, P.Hüseyn bu istiqamətdə danışıqlar aparır. "Müxalifəti

birləşdirmək ideyaları ambisioz səslənir. Mənim fikrimcə, yanaşma baxımından doğru deyil. Müxalifət ictimai-siyasi fəallığın alına bilməz. Sosial sifariş bilər. Kimlərinə vasitəçiliyi, yaxud ayrı-ayrı müxalifət liderlərinin təşəbbüsləri ilə birlik yaranmır. Təəssüf ki, bu, göründü, son illərdə nəinki bu birlik yarandı, əksinə, siyasi müxalifət arasında xüsusən bölünmələr, parçalanmalar, ayrılımlar dərinləşdi. Azərbaycanda siyasi müxalifətdə böhran dibə çatıb və yüksəliş başlayıb. Bu yüksəlişin də əsası ayrı-ayrı insanlardan siyasətçilərdən daha çox cəmiyyətdəki siyasi fəallığın yüksəlməsidir. İnanıram ki, həmin ictimai-siyasi fəallığın nəticələrindən biri olaraq biz yaxın dövrdə, yaxın aylarda müxalifətin də bir araya gəlməsində yeni prosesin və mərhələnin şahidi olacağıq" deyər, P.Hüseyn iddialara münasibətini açıqlayıb.

□ RÖYA

Müsavətdən antiböhran koalisiyasına tikanlı sözlər

Elman Fəttah: "Koalisiyada təmsil olunanların yenidən hakimiyyətlə dialoq cəhdləri onlar barəsində olan fikirlərimizi qətiləşdirir"

Fevralın 21-də antiböhran koalisiyası ikinci geniş tədbirini keçirib. Çoxsaylı iştirakçının olduğu növbəti böyük tədbirdən sonra ictimaiyyət arasında müxalifətin böyük birliyinin yaranması barədə gəzən söz-söhbətlər qızışıb. Çoxları hesab edir ki, hazırda 15-dən çox müxalif qurumun təmsil olduğu koalisiyadan güclü narazı düşərgə yoxdur.

Bu fikirlərin fonunda ölkənin ənənəvi müxalif güc mərkəzlərindən hesab olunan Müsavat və AXCP-nin antiböhran koalisiyasında təmsil olunmaları suallarla yanaşı, təəssüf doğurur. Koalisiyaya daxil olan qurumun rəhbərləri mətbuata açıqlamalarında hər iki partiya dövlət göndərildiyini, lakin onların iştirak etmək istəmədiklərini qeyd edirlər. Müsavat və AXCP-siz müxalifət qurumunun formalaşmasına cəmiyyət arasında da münasibət ikilidir. Əksəriyyət 15-dən çox qurumun birləşdiyi koalisiyanı rəğbətə qarşılaşa da, Müsavat və AXCP-nin bu birlikdə təmsil olunmalarının gələcəkdə perspektivlik baxımından mənfi nəticələr verəcəyini düşüncələr də az deyil.

Antiböhran koalisiyasına daxil olan qurumlardan ADP sədri Sərdar Cəlalov bildirib ki, Müsavat və AXCP arasında olan intriqaqlar zamanında üzv olduqları ittifaqları zəiflədib. Partiya sədri hər iki qurumun koalisiyanın üzvü olacağı təqdirdə, gələcəkdə öz nəticələrini göstərəcəyini qeyd edib: "Müsavətdə AXCP-nin də bu koalisiyada olması ümumi işin xeyrinə olar. Amma iştirak etməmələri də bizim işimizə mane olmayacaq. Müxalifətin antiböhran koalisiyası artıq böhranlı vəziyyətin aparıcı fiquruna çevrilib. Etiraf etmək lazımdır ki, Müsavatın və AXCP-nin tədbirləri antiböhran koalisiyasının tədbirlərinin kölgəsində qalır. Biz arzu edərdik ki, bir yerdə olaq, qüvvələrimizi birləşdirək. Amma

heç kəsi də zorla birliyə gətirə bilmərik. Gəlsələr yaxşı olar, gəlməsələr də pis olmaz".

Müsavət başqanının müavini Elman Fəttah bildirdi ki, antiböhran koalisiyası tərəfdən təmsilçisi olduğu partiya heç bir dövlət gəlməyib: "Məsələlərə yanaşmalarda fərqlər var. Müsavatın yanaşması ondan ibarətdir ki, böhranın səbəbkarı hökumətdir. Şəxsi yanaşmam odur ki, hakimiyyət böhrandan

çıxa bilməyəcəyinə görə dəyişməlidir. Onların fəaliyyətləri Azərbaycanı bu günə salıb. Antiböhran adı altında birləşən lokal qrupların məqsədləri mənə bəlli deyil. Hədəflərini özləri də bilmirlər. Bundan əvvəl parlament seçkiləri, Avropa Oyunları ilə bağlı onların fəaliyyətləri yaddaşımızdan silinməyib. Avropa Oyunlarında 8 milyarddan çox pul mənimisənildi. Amma antiböhran koalisiyasında təmsil

olunanların böyük əksəriyyəti Avropa Oyunlarına dəstək veriblər. Azərbaycanı oyuna salan, milyardları talayan oyunbazlığa dəstək verib, sonra bir koalisiyada təmsil olunan qurumlarla birlikdə addımlamağı doğru hesab etmərəm. Partiyamızın bu məsələlərdə öz yanaşması var. Hədəflərimiz dəqiqdir. Koalisiyada təmsil olunanların yenidən hakimiyyətlə dialoq cəhdləri onlar barəsində olan fikirlərimizi qətiləşdirir. Orada təmsil olunan qurumların və siyasətçilərin böyük əksəriyyəti aylar öncə parlamentdə bir yer qazanmaq üçün hakimiyyətlə bütün güzəştlərə hazır siyasət sərgiləyiblər. Ona görə də koalisiyanın prinsipliyinə qübbəm var. Həmin toplantıları ciddiyyə almıram".

Başqan müavini ADP sədri-nin Müsavat və AXCP arasında intriqaqlarla bağlı səsləndirdiyi fikirlərə də toxundu: "Ümumiyyətlə, Sərdar Cəlalovun bu açıqlamasından çıxış edərək etiraf etmək lazımdır ki, Müsavat və AXCP-nin olmadığı heç bir qurum ciddi qəbul oluna bilməz.

Məhz ciddiyyə şübhə altında olduğuna görə Müsavat belə birliklərə qoşulmur. Partiyamız Azərbaycanda bir çox birliklərin dəstək verib, sonra bir koalisiyada təmsil olunan qurumlarla birlikdə daim uğurla çıxış etmişik. 2003 və 2005-ci illərdə təmsilçisi olduğumuz bloklar seçkilərdə yüksək göstərici əldə ediblər. Sərdar Cəlalovlu və digərləri öz çaplarına uyğun siyasətlə məşğuldurlar. Hər kəsdə belədir. Ciddi uğur qazanacaqlarsa, buyurub qazana bilərlər. Amma yaxın keçmişdəki fəaliyyətləri hər şeyi üzə çıxarıb".

E.Fəttah antiböhran koalisiyasının tədbirlərinin Müsavat və AXCP-nin tədbirlərindən üstün olması ilə bağlı ADP sədri-nin fikirlərinə də cavab verdi: "Gülməli bir yanaşmadır. Deməyə söz tapmıram. Heç bir ciddi siyasi proseslərə təsir imkanı olmayan, elektoratu yox dərəcəsində olan təşkilat, yaxud birliyin hər hansı bir toplantı keçirməsinə Müsavat, AXCP kimi güc mərkəzləri ilə müqayisə etməsi, sadəcə, gülüncdür".

□ Cavanşir ABBASLI

Kəllə üsulu

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

İnternetdə bir video gördüm, qəlbim qürurla doldu. Rusiyanın Xabarovsk şəhərində yaşayan azərbaycanlı barda qızlarla əylənərək bir rus ona yaxınlaşıb nəse söz atır. Soydaşımız ona bir kəllə tutuzdurur, adam uzanır. Bildir ölmüsən, inişil ölmüsən söhbəti.

İndi elimizdə belə "subutalni, dokumentalni" (Cabbarlının rəhmətlik "Almaz" pyesindən sitatdır) kadrlar olandan sonra hansı qoduq iddia edə bilər ki, azərbaycanlılar baş işlədə bilmir? Bizim başımız çox yaxşı çalışır. Özü də mən diqqət eləmişəm, dünyanın heç bir milləti bizim kimi kəllə atmağı bacarmır. Bu nəse genetik, təbiətdən gələn, geopolitik, canım sənə desin, bəlkə də muğam sənətimizlə əlaqədar fenomendir. Hər obamızda minimum bir nəfər "Kəllə" ləqəbli şəxs olur ki, bu da həmin şəxsin yaxşı kəllə atmağını bildirir.

Təhsil nazirimiz Mikayıl müəllimin (sonra baxdım ilk dəfədir "təzə nazir" yazmadım, deyəsən, artıq Misir müəllim tamam unuduldu, ey gidi dünya, etibarsız, arsız dünya!) test üsuluna keçən həftə kəllə atması və etirazları görendən sonra özünü təkzib eləməsi bu kontekstdə araşdırılmalıdır. Əslində təhsil naziri cəmiyyəti yoxlamaq üçün keçmiş təhsil mafiyasının sifarişini yerinə yetirdi. "Testi pisləyək, təzədən millətin kasıb, yetim uşaqları gəlib Həmdulla müəllimlərin qabağında oturub imtahan versinlər, kəsdiyimizi kəsək, pulumuzu yığaq" - prinsip budur. Mən testdən qabaq imtahan verib ali məktəbə girmişəm və o üsulun necə mürdar olmasını unutmuram. Peterburqdan gələn komissiya olmasa çətin qəbul olurdum.

Üstəlik, guya təhsilin problemi ancaq qəbul imtahanındadır? Bəs iyrenc, yaltaqlıq aşılardan dərslilər, səhvlərlə dolu kitablar, saxtakarlıq və seçki cinayətləri ilə məşğul məktəb sistemi necə olsun? Ləyaqətli təhsil naziri ilk növbədə saxta seçkilərin məktəbdən birdəfəlik çıxarılmasına nail olmalıdır, nə qədər ki, məktəblər bu cür administrativ cinayət yuvasıdır, orda heç bir təhsil işi ola bilməz. Tumanının başında bülleten, protokol daşıyan adamlardan nə gözləmək olar?

Ancaq ta islahat vacib düşübsə, mənə, Mikayıl müəllim qəbul imtahanını elə kəllə atmaq üsulu ilə qayırsın. Gəlsən, divara kəllə atırsan, əgər başın partlamasa, səndən yaxşı hakim, prokuror çıxar. Baş azca qanayanları pedaqoq, burnu əzilənləri həkim, qulağından qan gələnləri mühəndis və sairə - bu cür bölmək lazımdır. Qəbul imtahanı qrupları da qabaqki kimi "1-ci, 2-ci və sairə" nömrələnməsin, "Birinci kəllə", "Kəllə və sümük", "Dana kəlləsi", "Kəlləpaça qrupu" və sairə adlarla nömrələnsin. Komediyanı qurtarmaq lazımdır, dövlətçiliyimiz var bizim!

Yeri gəlmişkən, dünən deputatxanada elm haqda qanun qəbul edilməli idi, ancaq edilmədi. Sizcə, səbəb nədir? Bəlkə deputatlarımız son elmi kəşflərin, misal üçün, qravitasiya dalğasının kəşfinin də qanuna salınmasını tələb edəblər? Bəlkə qanun layihəsi xarici elmi mərkəzlərə rəy üçün göndərilib, indi geri gəlməsini gözləyirlər? Tapmadınız. Spiker Oqtay müəllim aşkar danışıb: deyib indiki büdcə ilə elm qanununa dəyişiklik edə bilmərik. Pul azdır, təzə qanunu qəbul eləsələr gerek elmə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait də artsın.

Bax, bunların dövlət siyasəti həmişə belə olubdur: maşın ötürməyə, it boğuşdurmağa, xoruz dalaşdırmağa, çaqqal oxutmağa həmişə milyonlar tapıblar, elmə və alimə pul ayırmağa gələndə isə xəsislikləri tutub. Çünki həqiqi elmdə yaltaqlığa, saxtakarlığa yer yoxdur. Çünki bilik cəhaleti yox edən, qulu azadlığa çıxaran məşəldir. Peşəkar və savadlı insan nadir hallarda yaltaqlar, açığı, mən heç bir nəfəri də yadıma sala bilmirəm. Yapistlər gözəl anlaşırlar ki, elmi adamlar çoxalsa, Azərbaycanı söküb-talamaqları çətinləşəcəkdir.

Neftin dünya bazarındakı qiymətinin iki ildir böhran keçirməsinin siyasi və geosiyasi amillərlə əlaqəli olduğu artıq sirr deyil. Rusiyanın Krim işğal elməsi ilə başlayan enmə prosesinin arxasında dünyanın supergücü ABŞ-ın dayandığına dair dəlil-sübutlar indi yetərlincədir və daha da artmaqdadır.

Maraqlıdır ki, bugünlerde Rusiya da daxil, bir neçə iri neft ölkəsinin qiymətləri qaldırmaq üçün neft hasilatını azaltmaq qərarı vəziyyəti dəyişməyib. Ümid edilirdi ki, bazarda xam neftin həcmünün azalması tələb-təklif məntiqi üzrə "qara qızılın" bahalaşmasına stimül verə biləcək. Lakin vermədi. Beynəlxalq sanksiyalardan yenidən qurtulmuş İrən qərara qoşulmaması isə ümidlərin üstündən birdəfəlik xətt çəkdi.

Bu arada OPEK prezidenti Abdulla əl-Bədri hər il ABŞ-ın Hyuston şəhərində keçirilən ənənəvi beynəlxalq neft-qaz konfransında bildirib ki, ABŞ-da şist neft hasil edən şirkətlər digər ölkələrin neft hasilatını azaldıqları təqdirdə yaranan kəsiri tez bir zamanda doldurmağa hazırdır. "Bloomberg" agentliyinin verdiyi xəbərə görə, o qeyd edib ki, OPEK üzvləri və digər ölkələrin neftin qiymətini artırmaq üçün hasilatı azaltmaq və ya dondurmaq cəhdləri uğursuz olacaq. Çünki neftin bahalaşması ABŞ-ın şist neft hasilatçılarının çox qısa zamanda neft hasilatını artırması ilə müşayiət olunacaq.

Əl-Bədri sözünə görə, OPEK heç vaxt belə tez zamanda bərpa olunan enerji mənbəyi ilə rəqabət aparmayıb. Bu vəziyyət kartele neft hasilatını azaldaraq qiymətlərin düşməsinə əngəlləməyə imkan vermir. "Energy Intelligence Group" konsaltinq şirkətinin proqnozlarına əsasən, ABŞ 2016-cı ildə neft hasilatını ən çox artıran ölkə olacaq.

Amerikanın OPEK üzvü olmayan neft hasilatçıları ölkələr içərisindəki payı 60%-ə qə-

Neft ölkələrinin ABŞ-dan

asılılığı artır - ilginç gəlişmə

Amerika neft bazarına nəzarəti ələ keçirir, "qara qızıl"ın qiyməti getdikcə daha çox Vaşinqtonun siyasi iradəsindən asılı olacaq; Azərbaycan da situasiyanın girovluğunda...

dər və ya gündəlik 500 min barrel artacaq. Bu da o deməkdir ki, neftin qiymətinin stabilizasiyası üçün öncə ABŞ-la razılaşmaq lazımdır. Lakin ABŞ qanunvericiliyinə əsasən, OPEK-lə dialoq mümkün deyil, çünki Energetika Nazirliyi özəl şirkətlərin fəaliyyətinə müdaxilə edə bilməz.

Yada salaq ki, ABŞ Konqresi dekabr ayında 1975-ci ildən qüvvədə olan neft ixracı embarqosunu aradan qaldırıb. Bu qərardan sonra Şimali Dakota ştatının senatoru Haydi Haydkamp bildirib ki, ABŞ Səudiyyə Ərəbistanı, Rusiya və s. ölkələrlə rəqabət aparacaq. "Report"un analitik qrupu hesab edir ki, neftin qiymətində artım olsa belə, bu, qısamüddətli və texniki dəyişiklik olacaq. Neftin qiyməti yaxın 1-3 il ərzində 20-40 dollar/barel arasında dəyişəcək. Qiymətin 40 dollar/barelə yaxınlaşması isə öz növbəsində ABŞ-da hasilatın artmasına gətirib çıxaracaq və nəticədə qiymətlər kəskin enməyə başlayacaq.

ABŞ-ın öz müttəfiqi - neft nəhəngi Səudiyyə Ərəbistanı vasitəsilə iki il öncə başladığı,

neftin satış qiyməti ilə manipulyasiya siyasəti sözsüz ki, lap əvvəldən ilk növbədə Rusiyaya qarşı yönəlmişdi. Rusiyanın Bəşər Əsəd rejimini müdafiə bəhanəsi altında Suriyaya hərbi müdaxilə ilə Kreml Ər-Riyadın da köklü maraqlarına toxunduğundan, bu siyasət son aylarda daha da sərtləşdi.

İndi belə görünür, Amerika öz istəyinə çatmaq üzrədir. Rusiyanın Suriyaya dair ABŞ-la atəşkəs razılığına gətməsi bunun ilk mühüm təzahürü sayıla bilər. Çünki Moskva bu ərəb ölkəsində əsas hədəflərinə hər halda yetə bilmədi və üstəlik, prezident Barak Obamanın təbirincə desək, "böyük bir siyasi bataqlığa girdiyini", nəhayət, anladı.

Məsələ də ondadır ki, iqtisadiyyatı onsuz da ağır dönməyə başlayan Rusiya üçün "Suriya lüksü" qat-qat baha başa gələ bilər. Bunu bilmək üçün iqtisadçı olmağa da lüzum yox. İstisna deyil ki, proseslərin hara apardığını yaxşı hesablayan və qarşıdakı iki ildə neft qiymətlərində heç bir ciddi artım olmayacağı barədə nüfuzlu ekspertlərin proqnozları-

nı nəzərə alan Kreml rəhbərliyi Suriya bataqlığından daha ıvıvatlı çıxmaq qərarı verib.

Proseslərin hara aparması təbii ki, neft ölkəsi kimi, büdcəsi neft gəlirlərindən hələ ki xeyli dərəcədə asılı olan ölkə kimi Azərbaycana da birbaşa dəxli var. Təsəffüf deyil ki, az öncə 2016-cı il üçün hesablanmış büdcədə xam neftin qiyməti 50 dollardan 25 dollara endirildi.

Deyilə bilər ki, Azərbaycan situasiyanın girovudur, necə deyirlər, Vladimir Putinin yanlış siyasətinin altını çəkən "zərərçəkmiş tərəf"dir. Ancaq bununla yarananımız sağalmı? Əlbəttə ki, yox.

Rəsmi Bakı indi ABŞ-ın neft siyasətinə uyğun iqtisadiyyatı qurmaq zərurəti ilə yanaşı, dünyadakı rolunu daha da güclənmiş Ağ Evlə siyasi münasibətləri də qaydaya salmaq zorundadır - həm də Qarabağ məsələsinə görə. Vaxt itirmədən. Çünki həqiqi bazar iqtisadiyyatına keçid ABŞ-ın, Qərbin dəstəyi olmadan mümkün deyildir. Əks halda, iqtisadi, ardınca isə siyasi tənəzzül qaçılmaz olacaq.

□ Analitik xidmət

Vaşinqton hələ də PYD-yi müdafiə edir

ABŞ növbəti dəfə Türkiyədən terror təşkilatı PKK-nın Suriya qolu PYD-yə qarşı bərdmanı dayandırmağı tələb edib. Avropa.info xəbər verir ki, ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü Mark Toner bu tələbi keçirdiyi mətbuat konfransında səsləndirib. Terror təşkilatı YPG-nin PKK ilə əlaqəsi olmadığını iddia edən Toner Türkiyənin narahatlığını anladığını, bununla yanaşı YPG-nin Hələb ətrafındakı mövqelərinin vurulmasından da narahat olduğunu deyib.

Bir jurnalistin "PYD/YPG-nin Əsədlə əməkdaşlıq etdiyinə inanırınsınız" sualına Toner belə cavab verib: "Açıq, mən bu haqda bir şey deyə bilmərəm. YPG-nin Hələb ətrafında torpaq ələ keçirməyə istiqamətli hərəkətlərini görürük. Lakin YPG İŞİD-lə mü-

barizədə çox təsirli bir vasitədir".

Qeyd edək ki, bir neçə gün bundan öncə ABŞ Milli Terrorla Mübarizə Mərkəzinin (NCTC) 2014-cü ildə PYD/YPG-ni terror siyahısına saldığı, 2015-ci ildə isə bu terrorçu təşkilatı terror siyahısından çıxartdığı belli olub.

Vaşinqton rəsmi Bakı ilə münasibətləri "savaştan" çıxarır, amma...

ABŞ səfiri Robert Sekutanın Azərbaycanda səfir kimi fəaliyyətə başlamasının bir ili tamam oldu. Səfir bu münasibətlə "ABŞ-Azərbaycan münasibətləri: sabit və firavan gələcək naminə ortaq məqsədlər" adlı məqalə yazıb. Azərbaycan mediasının demək olar ki, tamamının dərc etdiyi həmin məqalədə cənab Sekuta iki ölkə arasında münasibətlərin yeni mərhələsinin anonsu kimi qiymətləndirilir. Obrazlı desək, "Səfir Sekutanın şifrəli mesajları"nda Amerika ilə Azərbaycanın əməkdaşlığının indiki və gələcək perspektivlərinin açarı yerləşdirilib.

Səfir Sekutanın

şifrəli mesajları - ABŞ

Azərbaycandan nə istəyirmiş...

Səfir Sekutanın sələfi Riçard Morninqstarnın diplomatik fəaliyyəti və seçdiyi ifadə üslubları bir sıra hallarda rəsmi Bakını narazı salırdı. Ukraynada Maydan hərəkatının ən qızğın vaxtlarına təsadüf edən o dövərdə Amerika səfirinin Azərbaycan hakimiyyətinə "dərs götürmək", hadisələrin Bakıda da təkrarla biləcəyi barədə eynəmləri iqtidarı ciddi narahat etdiyindən Morninqstar görevini daha tez tərk etməli olmuşdu. Bakıda fəaliyyətə başladığı son bir il ərzində Sekutanın açıqlamalarına diqqət yetirdikdə isə görürük ki, Vaşinqton Bakı ilə münasibətlərini tam yeni bir siyasi müstəvidə davam etdirmək niyyətindədir. Səfir Sekutanın son açıqlamasından aydın görünür ki, Amerika sabit Azərbaycan istəyir, demokratiya və insan haqları məsələsində rəsmi Bakını qıcıqlandıran ritorikasını dəyişərək, daha ehtiyatlı yanaşmalara üstünlük verir.

Səfirin məqaləsindən seçdiyimiz iki sitata diqqət yetirək: "Sabit və firavan Azərbaycan istər terrorçuluğa qarşı mübarizə, istər mövcud ticarət və iqtisadiyyat dəhlizlərinin inkişafı və eyni zamanda yeni dəhlizlərin yaradılması, istərsə də qlobal enerji mənbələrinin və dəhlizlərinin sabitliyinin qorunması və diversifikasiyası kimi fəaliyyətlərdə bölgədə və dünyada sabitlik və firavanlığın əldə olunmasında önəmli rol oynayır. Qeyri-müəyyən bir zamanda sürətli dəyişikliklər dövrünü yaşayan bölgədə yerləşən və sabitliyi ilə seçilən Azərbaycanın rolu həmişəki kimi önəmlidir. Sabitliyin və firavanlığın gücləndirilməsi ABŞ-ın Azərbaycanla olan münasibətlərinin vacib aspektlərindən biridir..."

Səfirin məqaləsində "şifrələnmiş" daha bir sitat: "Azərbaycan Əfqanıstanda nəqliyyat dəhlizləri və sülhməramlı əməliyyatları dəstəkləməklə ABŞ və NATO ilə vacib tərəfdaşlıq edir. Ələt portu vasitəsilə Çin, Mərkəzi Asiya və Avropaya yüklərin uğurla daşınması Azərbaycanın vacib bir nəqliyyat mərkəzinə çevrildiyini nümayiş etdirir. Bu kimi vacib fəaliyyətlər bölgədə Yeni İpək Yolunun reallaşması istiqamətində vacib addımlardır. Yeni İpək Yolu qədimdə olduğu kimi sahibkarlığın, innovasiyaların və fərdi yaradıcılığın inkişafına

Bakıdakı diplomatik missiya rəhbərinin şablon səslənən sözlərinin arxasında əslində Qərbi-Rusiya savaşında Azərbaycanın kimin yanında olmasına verilən önəm vurğulanır; Konqresdə Azərbaycan hökumətinə qarşı sanksiyaları nəzərdə tutan qanun layihəsinin gözlənilən müzakirəsi ərəfəsində rəsmi Vaşinqton təmsilçisinin "Azərbaycan bizim dostumuzdur" deməsi nəyə hesablanıb...

təkan verəcək. Azərbaycan həmçinin qlobal terrorçuluğa qarşı mübarizədə önəmli tərəfdaşdır".

Xüsusi seçdirdiyimiz bu iki sitat Amerikanın Azərbaycanla bağlı planlarının əyani göstəricisidir. Bu sitatlarda Azərbaycanın "qlobal enerji mənbələrinin və dəhlizlərinin sabitliyinin qorunmasında", "qeyri-müəyyən bir zamanda sürətli dəyişikliklər dövrünü yaşayan bölgədə" rolu təsadüfi qabardılır. Şablon səslənən "enerji dəhlizi" sözləri arxasında əslində Qərbi-Rusiya enerji savaşında Azərbaycanın kimin yanında olmasına verilən önəm vurğulanır. Azərbaycanın da mühüm tərəfdaşı olduğu Yeni İpək Yolu layihəsi Avropa ilə Asiyayı birləşdirəcək tək dəməryolu deyil. Bu, həm də regionda güclənmək ambisiyasından bir an olsa geri çəkilməyən Kremlin zəiflədilməsi planıdır ki, Amerika buna dəstəyinin ifadə edir. Səfir "Azərbaycan Əfqanıstanda nəqliyyat dəhlizləri və sülhməramlı əməliyyatları dəstəkləməklə ABŞ və NATO ilə vacib tərəfdaşlıq edir", yazması ölkəmizin regionda Rusiya qarşısında heç də təklənmədiyinin ifadəsi kimi qiymətləndirilə bilər.

Nəhayət, səfirin məqaləsinin sonunda "Biz dostuq, yoxsa yox" sualına "bəli" cavabı da xüsusi önəm kəsb edir. Bu, son ilərimdə ABŞ-Azərbaycan münasibətləri barədə ən çox

səslənən suala təkə Bakıdakı səfirin "bəli" cavabı deyil. Bu, Konqresdə Azərbaycan hökumətinə qarşı sanksiyaları nəzərdə tutan "Azərbaycanın demokratiya Aktı" adlı qanun layihəsinin gözlənilən müzakirəsi ərəfəsində rəsmi Vaşinqtonun mövqeyidir ki, səfir bunu xüsusi qabardıb.

ABŞ prezidenti Barak Obamanın prezident İlham Əliyevi aprel ayında Vaşinqtonda keçiriləcək 4-cü Nüvə Təhlükəsizliyi Sammitinə dəvət etməsində əslində Qərbi-Rusiya enerji savaşında Azərbaycanın kimin yanında olmasına verilən önəm vurğulanır. Azərbaycanın da mühüm tərəfdaşı olduğu Yeni İpək Yolu layihəsi Avropa üzrə baş direktoru Çarlz Kapçanı Bakıya səfər edərək prezidentin qəbulunda olub. Bəzi siyasi ekspertlər də Vaşinqtonun Azərbaycanla münasibətlərində yeni mərhələnin başladığını, hətta "Bakıya işinin düşdüyünü" hesab edirlər.

Ümumi rəy ondan ibarətdir ki, ABŞ üçün dost yox, sadəcə, dövlət maraqları var. Bu baxımdan hesab olunur ki, ABŞ-ın Qafqazda və xüsusilə də Azərbaycanda yeni maraqları yaranıb. Bu səbəbdən iki ölkə arasında münasibətlər yenidən yumşalan xətt üzrə inkişaf edir. Bəs ABŞ-ın Azərbaycandan istəyi nədir?

"Səfirin şifrəli mesajlarında" bunlara qısaca toxunduq. Müxalifət liderlərinin yersiz

qəzəbinə gəlməmək üçün onu da qeyd edək ki, Amerika Azərbaycanda əlbəttə ki, şəfəf cəmiyyət istəyir. Bunu səfir məqaləsində də vurğulayıb. Amma indi başlıca istək demokratiya deyil, dünya və Amerika daha qlobal problemlərlə məşğuldur ki, burada Azərbaycan da yer alıb. Suriya məsələsində Azərbaycana verilən önəm, Londonda keçirilən sammitə prezident İlham Əliyevin dəvəti əlbəttə ki, sıradan hadisə deyil. Dünya gücləri xarabazara çevrilmiş Suriyada üz-üzə gəlib. Rusiya və ABŞ arasında Suriyada atəşkəs barədə qərarın reallaşacağına heç kim inanmır. Əksinə, Amerikanın hərbi müdaxiləsi, bölgədə yeni və bəlkə də həlledici müharibə yetişməkdədir. Azərbaycan prezidentin bütün son çıxışlarında bu toqquşmalar barəsində danışıma da təsadüfi deyil. Rusiya Suriyadakı hədəfləri Xəzərdən

Nüvə başlığı lüksü - üstünlük, yoxsa...

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Suriya ilə bağlı son günlər ümidverici xəbərlər gəlir. ABŞ və Rusiya qətiyyət göstərsə, sübhəziz ki, fevralın 27-nə nəzərdə tutulan atəşkəs böyük sülhə vəsilə də ola bilər, bir şərtlə - regional faktorlar, öncəliklə Türkiyə amili düzgün hesablanaraq ciddiylə alınsa.

Böyük sülh son vaxtlar baş vermə ehtimalı xeyli artan böyük savaştan qaçmağın yeganə yoludur. Belə bir savaş nə bölgə xalqlarına, nə də konfliktə cəlb olunmuş qlobal güclərə, ələlxüsus Suriyada 5 aydır silah oynadan Rusiyaya yaxşı heç nə vəd eləmir.

Yaxşı ki, bunu artıq Kremlə də dərk etməyə, hesablamağa başlayıblar. Hər halda, ilkin təəssürat belədir. Çünki Moskva Suriyada başından yekə hədəflər qoymuşdu və onlara faktiki surətdə çatmadı. Üstəlik, qaniçin Bəşər Əsədə görə müsəlman-ərəb dünyasında xeyli yeni düşmən qazandı, Türkiyə kimi olduqca qiymətli bir müttəfiqini itirdi və üstəgəl, onunla müharibə vəziyyətinə gəlib çıxdı.

Rus ura-patriotlarının, Jirinovski kimi kloun-siyasətçilərin çərənləməsinə rəğmən, Rusiya NATO üzvü Türkiyə ilə müharibə aparmaq potensialında deyil. Onun taqətdən düşmüş, kliniki ölüm ərəfəsində olan xəstə iqtisadiyyatı belə bahalı "lüksə" tab gətirməz, dərhal çökər. Əslində Kremlin Vaşinqtonla ilkin Suriya anlaşmasının arxasında öncə bu gerçəklik dayanır - Türkiyə ilə, onunla birlikdə NATO ilə genişmiqyaslı hərbi toqquşmadan qaçmaq.

Hərgah, ruslar və onların öndə gedənləri, bir çox ekspertləri özlərini qalib edası ilə aparmağı sevir, ənənəvi davakar ritorikanı saxlamaqla qalibiyyət görüntüsü yaratmağa çalışırlar. Bu, əlbəttə ki, qələbə deyil. Hətta heç-heçə də deyil. Bu, Əfqanıstansayağı kapitulyasiya-dır. Rusiya KİV-lərində aparılan Göbbelsvari təbliğat isə müstəsna olaraq Suriyada Putinin qaralmış sifətini ağartmağa və qəzəbli toplumu sakitləşdirməyə xidmət edir.

Sözü ona gətiririk ki, nüvə dövləti olmaqla, sayı iki minə Yaxın Şərqi özləri ilə qürrələnməklə deyil. Suriya (Yaxın Şərqi) olayları, neftin qiymətinin çöküşünün yaratdığı acı mənzərə Rusiya kimi dövlətlərə bir daha, əyani şəkildə anladı ki, dövlətin gücü onun malik olduğu atom silahı ilə yox, iqtisadi qüdrəti ilə ölçülür. Belə bir qüdrət varsa, atom silahı da olacaq, müharibə aparmadan qazanılan qələbələr də.

Yeri gəlmişkən, amerikalı məşhur araşdırmaçı-jurnalist Robert Parri bu arada Rusiya prezidenti Putinin türkiyəli həmkarı Rəcəb Tayyib Ərdoğanı nüvə silahı ilə təhdid etdiyini iddia edib. Bu barədə Kremlə yaxın qaynaqdan ona bildirildiyini deyib. İddiaya görə, Türkiyə və Səudiyyə Ərəbistanının Suriyaya quru qoşunları yeridəcəyi təqdirdə Putin Moskvanın taktiki nüvə silahından istifadə etməyə hazır olduğunu söyləyib. Müəllifə görə, Türkiyə NATO üzvü olduğundan belə bir qarşıdurma sürətli nüvə müharibəsinə çevrilə bilər.

Əvvəla, bənzər bədbin fikirlər Rusiya Suriyaya müdaxilə edəndən sonra bir neçə dəfə Qərb mətbuatında yer alıb. Putin həmçinin, Suriyada hərbi cinayətlər törətməkdə ittiham edilib. Sonuncu dəfə Hələbdəki xəstəxanaya və məktəblərin bombardmanı da Rusiya aviasiyasının ayağına yazılıb. Faktları Haqqa Tribunalı təsdiqləsə, nüvə dövləti Rusiyayı ciddi cəza gözləyir.

İş də ondadır ki, müasir dünyada nüvə silahına sahib olmaq avtomatik şəkildə dünya supergücü statusu qazanmaq kimi üstünlük yaratmır, hansısa hərbi avantaj vəd eləmir. Bu, ilk növbədə məsuliyyət və barıt çəlləyi üstündə oturmaq deməkdir. Ona qalsaq, Şimali Koreyanın da atom silahı var. Ancaq onu kimə, hara tuşlaya bilər ki? O saat beşqat cavabını alar. Çünki dünyada yiyəsiz ölkə yoxdur - hərənin öz dostu, "kruqu", o cümlədən ən azı, bir nüvə müttəfiqi var.

Azərbaycan və Türkiyə də istisna deyil. Türkdilli dövlətlərin nüvə silahı olmasa da, ABŞ, NATO üzvləri, Pakistan timsalında nüvə silahına malik müttəfiqlərimiz var. Yaxud məgər iqtisadi qüdrəti böyük olan Türkiyə ürək-dən istəsə, atom silahı qayıra, əldə edə bilməz? Bilər.

Bunu da yeri gəlmişkən yazdıq.

Korrupsiya koalisiyasının bərpası

Xalid KAZIMLI

Test üsulu ilə tələbə qəbulu məsələsinə bir həftənin içində ikinci dəfə qayıtmağımızın başlıca səbəbi bu söhbətin daha da böyüməsidir.

İctimaiyyət arasında nazir Mikayıl Cabbarovun testlə qəbulun ləğvinə və ya təkmilləşdirilməsinə dair dedikləri ciddi əjiotaj doğurub və bu əjiotajın artan xətt üzrə davam edəcəyi gözlənilir.

Elə adamlar, hətta tanınmış ziyalılar var ki, açıq şəkildə nazirin fikirlərini müdafiə edir və testlə qəbulun ləğvinin vacibliyini vurğulayırlar.

Elələri də var ki, nazirin dediklərini malalayır, pərdələyirlər, onun sözlərinin kontekstdən çıxarıldığını bildirlər. Guya ki, nazir bu sözləri deyərək, test üsulu ilə qəbulun qaydalarının təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutub.

Cəmiyyət ortaya atılmış təşəbbüsün yaxşılığa doğru addım olmadığına qəti əmindir, düşünür ki, bu planın həyata keçirilməsi sovet dövründəki "qəbul mafiyası"nın dirildilməsi, həmin mənfur ənənənin dirçəldilməsi deməkdir.

Öz övladının savadına, biliyinə güvənən heç kəs istəmir ki, onun uşağı yüzdə səksəni vicdansız və tamahkar müəllimlərdən ibarət qəbul komissiyasının, "imtahan götürənlər"nin qarşısında otursun və onların subyektiv qiymətləndirmələrinin qurbanı olsun.

Ötən vaxtlarda çox olub, "əla"ya layiq biliyi olana "yaxşı", "yaxşı" almalı olana "kafi", "kafilik bilənə" qeyri-kafi" qiymətlər veriblər. Və əksinə. O illərdə çox dəb olan bir söz vardı, müəllimlər qiymətini kəsdiyi uşağa deyirdilər: "Eybi yox, bala, hələ cavansan, get, gələn il hazırlaşib gələrsən".

O vaxtlar minlərlə gənc oldu ki, "gələn il hazırlaşib" gəlmədi, gələnlər isə "müsbəqədən keçmədi". Az-az istedadlı gənclər uzun illər çabalayıandan, hərbi xidmətlərini çəkib gələndən, israr göstərəndən, titanik iradə sərgiləyəndən sonra xəyalını qurduğu universitetə daxil ola bilirdi.

İki onlar qədəri isə bezir, ruhdan düşür, yarı yoldan qayıdır, ya istədiyi ixtisas üzrə ali təhsil almaqdan vaz keçirdi, ya da başqa, sevmədiyi ixtisası seçirdi.

Ancaq indi elə deyil. İstedadlı, bilikli gənc barmağını hərə tuşlayırsa, 650-700 balını yığır və heç bir ödəniş etmədən, rüşvət vermədən arzuladığı universitetin istədiyi fakültəsinə daxil ola bilər.

Budur, 24 ildir ki, tələbə qəbulu testlə keçirilir, bir adam barmağını qatlasın ki, 500, 600-dən yuxarı bal toplayacaq qədər biliyi olan bir abituriyentə qarşı haqsızlıq olub, onun qiymətini kəsiblər və o ali məktəbə daxil ola bilməyib. (Topladığı bal üzrə ixtisası düzgün seçə bilməyənlər, çox bal topladığı halda tələbə olmayanlar istisnadır, günah onların özlərində olur).

Yaxud da heç bir biliyi, savadı olmayan bir abituriyentin 650-700 bal toplayanlarla eyni fakültəyə qəbul olduğuna dair fakt yoxdur, (Sonradan başqa ölkələrdəki universitetlərdən köçürmə yolu ilə gələnlər də istisnadır, belə faktlar var və bunlar testlə qəbulun qüsuru deyil, rüşvətçilərin günahıdır).

Yeni testlə qəbul savadlı abituriyentə daima yaşıl işıq yandırır. Onun qırmızı işığı isə bisavadlar üçün həmişə yanıqlıdır.

Belə olandan sonra bu məsələdə hər hansı bir düzəliş etmək, düzəni pozmaq, qaydanı dəyişmək həmin yaşıl və qırmızı işıqların funksiyasını dəyişdirmək, tələbə qəbulunda kaos yaratmaq cəhdidir.

Bulanıq suda balıq tutmaq asandır, suyu bulandıranların əsas məqsədi də qəbul mafiyası təşkil edərək milyardlar qazanmaqdır. Bu, birmənalıdır. Əgər o mafiozların məkrli planı həyata keçsə, bir-iki ildən sonra yeni milyonçular kəstəsi əmələ gələcək - "qəbula düşən müəllimlər".

Bir məsələ də var. İctimaiyyət arasında testlə qəbulun ləğvinə istəyən on minlərlə sırası vətəndaş da ola bilər. Bunlar o adamlardır ki, övladlarının zehni, zəkası ali təhsil almalarına müsbət deyil, ancaq o valideynlər istəyirlər ki, "uşağın əlində bir parça kağız (diplom) olsun" ki, sabah onu "bir karlı yerə düzəltmək" xətin olmasın.

Belə düşüncənin vəfatçıları üçün təhsildə rüşvət qapısının açılması göydəndüşmə olardı. Bəs bu halda kimlərin qapısı bağlanacaq? Məlumdur: biliklilərin, istedadlıların, çalışqanların.

Bu halda onlar azlıqdadır. Rüşvət almaq istəyənlər rüşvət vermək istəyənlər birləşsələr, korrupsiya koalisiyası qursalar, savadlıların işi çətin olacaq.

Ombudsman institutu fəaliyyətə başladığı əvvəldə cəmiyyətə özü ilə böyük ümidlər də gətirmişdi. Xüsusən də bu institutun, onun rəhbərinin məşğul olacağı sahələrin siyahısı açıqlandıqca bu ümidlər artmışdı.

Ombudsman institutu barədə zaman-zaman yayılan hesabatlarda diqqəti çəkən əsas cəhət isə bu instituta rəhbərlik edən şəxsin məvacibi ilə bağlıdır. Ombudsmanın aylıq vəzifə maaşı əvvəlcə qanunla 1,800 manat həcmində müəyyən edilmiş de, daha sonra bu rəqəm 2,025 manata qədər artırılıb.

duqda və ya ombudsman öz səlahiyyətlərini icra etmək qabiliyyətini tamamilə itirdikdə Milli Məclisin təşəbbüsü ilə və ya prezidentin təqdimatı əsasında ombudsmanın səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verə bilərlər.

Cəmiyyətdə ən çox narazılığa səbəb olan məqamlardan bi-

şəxslərin maraqlarını qorumaq üçün öz təşəbbüsü ilə araşdırma apara bilər.

Amma Ombudsman Aparatı ilə bağlı tənqidlər daha çox ombudsman Elmira Süleymanovanın Milli Məclis qarşısındakı hesabat çıxışları zamanı artır. Ən ciddi etirazlar isə 2012-ci ildəki çıxışı zamanı baş vermişdi. "Ye-

78 yaşlı ombudsmanın 14-cü baharı

2 min manat maaş alan Elmira Süleymanovanın fəaliyyəti niyə narazılıq doğurur?

Ombudsman institutu konstitusiyaya qanununa əsasən, 2002-ci ilin 2 iyul tarixində Milli Məclisin prezident tərəfindən irəli sürülən üç namizəd arasından ilk ombudsmanı seçməsi ilə təsis edilib. Ombudsman konstitusiyada və Azərbaycanın qoşulduğu beynəlxalq müqavilələrdə təsbit olunmuş insan hüquq və azadlıqlarının pozulmasının qarşısını almaq üçün geniş mandata sahibdir. İnsan hüquqları, uşaq hüquqları, informasiya üzrə ayrı-ayrı ombudsman institutları olan bir çox ölkələrdən fərqli olaraq, Azərbaycanda cəmi bir ombudsman institutu konstitusiyada təsbit edilmiş insan hüquq və azadlıqlarının həyata keçirilməsinə nəzarət edir. Vətəndaşların informasiya əldə etmə hüququnun təmin olunmasına nəzarət əvvəlcə fərqli bir institut üçün nəzərdə tutulsa da, bu səlahiyyət də sonradan ombudsman institutuna həvalə edilib. Maliyyə sektorunda istehlakçılardan hüquqlarının müdafiəsi və onların problemlərinin asan həlli üçün isə ayrıca maliyyə ombudsmanı institutunun təsis edilməsi planları mövcuddur

Ombudsman Aparatının xərcləri dövlət büdcəsindən qarşılıdır. İllik büdcə bir il əvvəlki büdcə ilə müqayisədə azaldıla bilməz. Qanuna əsasən, Ombudsman Aparatının və regional mərkəzlərin əməkdaşları ombudsman tərəfindən təyin edilir və işdən azad edilir. Aparatın və regional mərkəzlərin əməkdaşlarının hüquqları, vəzifələri və məsuliyyətləri Əmək Məcəlləsi, "Dövlət qulluğu haqqında" Qanun və digər normativ aktlarla müəyyən olunur. Ombudsmana aid tələblər pozul-

ri də Ombudsman Aparatının üzərinə düşən əsas məsələdə saxlanma təcriddənənində vəziyyətin monitorinqində yol verdiyi qeyri-obyektivlikdir. Belə ki, sözügedən qurum monitorinq üçün Ədliyyə Nazirliyi və istintaq proseduralarına nəzarətini təmin etmək üçün Daxili İşlər Nazirliyi və Baş Prokurorluqla əməkdaşlıq edir. Bundan başqa, qanunamüvafiq olaraq ombudsman xüsusi icimai əhəmiyyət kəsb edən hallarda və ya öz hüquqlarını müdafiə etmək qabiliyyəti olmayan

ni Müsavat" xatırladır ki, həmin vaxt deputat İqbal Ağazadə Ombudsman Aparatının fəaliyyətindəki nöqsanları belə təhlil etmişdi: "Əgər Avropa Məhkəməsinə gedən bu qədər işlər və vətəndaşların qalib gəldiyi məhkəmə halları varsa, bunlar ombudsmanın hesabatında öz əksini tapmırsa, bu qədər insanın mülkiyyət hüququ tapdandığı halda hesabatda yalnız hakimiyyətə aid olmayan MMC-lərin, MTK-ların adları çəkilirsə, "Qış bulvarı" və digər söküntülərlə bağlı narazılıqlar heç bir hesabatda yer almır, mülkiyyət hüququnun pozuntusu kimi dəyərləndirilmərsə, dünyanın bütün beynəlxalq qurumlarının vicdan məhbusu kimi tanıdığı 16 aksiyaçı və Bəxtiyar Hacıyevin məsələsi öz əksini tapmırsa, ombudsmanın hansı fəaliyyətdən danışmaq olar? Bu fəaliyyət nəyə və necə söykənir?"

Maraqlıdır ki, E.Süleymanovanın ombudsman olduğu illər Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının ən çox pozulduğu dönmə sayılır. Uzun bir siyahıya sıgacaq qədər vicdan məhbusları, redaktorlar, jurnalistlər məhz onun dönəmində həbsdə olub. Sabiq siyasi məhbusların dediyinə görə, Ombudsman Aparatı nümayəndələri hər zaman onlara baş çəkib, şikayətlərini öyrənəndən sonra mediaya vəziyyəti olduğundan daha yumşaq və yaxşı göstərməyə çalışıblar. Bu cür hallar isə sözügedən qurumun əməlinin azalma səbəblərindəndir.

□ Sevinc TELMANQIZI

Nazirlik gədəbəyli sahibkarların şikayətini araşdıracaq

Bir qrup sahibkar İqtisadiyyat Nazirliyində olub

Fevralın 23-də bir qrup gədəbəyli sahibkar İqtisadiyyat Nazirliyində olub. Sahibkarlar rayon icra hakimiyyəti tərəfindən onlara yaradılan problemlərin aradan qaldırılmasında nazirlik rəsmilərinin yardımçı olmalarını xahiş ediblər. Nazirlik rəsmilərinin diqqətinə çatdırıblar ki, ölkə rəhbərliyi sahibkarların fəaliyyətinə olan bürokratik əngəllərin aradan qaldırılmasına çalışdığı bir vaxtda Gədəbəydə 44 sahibkarın fəaliyyəti yerli məmurların şəxsi təşəbbüsü ilə dayandırılıb.

Yada salaş ki, ötən həftənin əvvəlində Gədəbəydən bir qrup sahibkar Prezident Administrasiyasının önünə gələrək icra başçısının əməlinə şikayətlərini çatdırıblar. Məlum olub ki, Ramiz Yediyarov icra başçısı təyin olunan sonra rayonda sahibkarların obyektləri sənədsiz, məhkəmə qəranı olmadan dağıdılıb. Başçının dağıtmadığı birçə obyekt isə Heydər Əliyev prospektində yer-

ləşən və sahibkar Fəxrəddin Bağırova məxsus olub. Həmin obyektin qapısına R.Yediyarovun göstərişi ilə üzərində prezidentin sözləri yazılmış plakat vurulub. Sonradan plakat icra başçısının göstərişi ilə sökülüb, qapının ağzına ağac ekilib. Odu ki, sahibkarın obyektində iş dayanıb.

Ölkədə sahibkarları belə hallardan qorumalı olan qurum

İSN-dir. Nazirlik belə hallarla maraqlanırmı? Sahibkarlara yaradılan sünü əngəllərin aradan qaldırılması üçün addımlar atılırmı? Belə halların qarşısını almaq üçün hansı addımlar atılmalıdır. Sahibkarlara qan udduran icra başçılarını durdurmağın yolları varmı? Bu və digər suallarla İN-in mətbuat xidmətinə müraciət etdik. Xidmət rəhbəri Abbas

Əliyev bildirdi ki, sahibkarların müraciətləri daxil olduqca araşdırılır və müvafiq tədbirlər görülür: "Sahibkarın hüququ pozularsa, onun qurub-yaratdığı iş yeri ilə bağlı problem yaranırsa, sahibkara qarşı hər hansı bir müdaxilə varsa, İqtisadiyyat Nazirliyi olaraq məsələni araşdırmağa hazırıq. Sahibkarlara lazımı dəstək verməyə, problemin aradan qaldırılmasına kömək etməyə hazırıq".

Xidmət rəhbəri icra başçısının plakati sahibkarın qapısına vurulması, sonradan isə ağac əkdirməsi ilə bağlı suala belə cavab verib: "Cənab prezident daim sahibkarlığa dəstək verir, qayğı göstərir. İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yoxlamaların dayandırılması, cənab prezidentin qəranı ilə lisenziyalasdırma sisteminin sadələşdirilməsi və bu istiqamətdə atılan digər addımlar sifətində sahibkarlığın inkişafına xidmət edir. İlham Əliyevin sahibkarlarla bağlı çıxışları da həmişə onun sahibkarların yanında olduğunu göstərir. Əgər belə bir məsələ varsa, sahibkar İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciət etməli və məsələ araşdırılmalıdır. Biz bu məsələni araşdırmağa hazırıq".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

"Ermənilər Xocalı soyqırımını Rusiyanın 366-cı alayının köməyi ilə törətdilər. O halda Rusiyanın da yer aldığı ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərindən Qarabağla bağlı ədalətli mövqe gözləməyimizin heç bir mənası yoxdur. Amerika, Fransa və Rusiya 25 ilə yaxındır ki, Qarabağ məsələsindən öz maraqları üçün istifadə edirlər, buna uyğun siyasət yürüdürlər".

"Dünyaya səslənək ki, ya siz erməniləri durdurun, ya da biz ayağa qalxıb torpaqlarımızı hərbi yolla azad edəcəyik"

Bu fikirləri **Ankaradakı Azərbaycan Kültür Cəmiyyətinin başkanı Cəmil Ünal** Qarabağ məsələsi və ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyəti ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Minsk Qrupunun Qarabağı Azərbaycana qaytarmaq niyyətində olmadığını deyən C.Ünal özümüzə güvənəli olduğumuzu bildirdi: "Rusiyanın gəlib bizim davamızı çözməyə ümid etməməliyik. Ancaq təkə Rusiya da deyil. Fransada bütün qapılar ermənilərin üzünə açıqdır. Dünya ermənilərinin ən güclü olduğu yer Amerikadır. Gəlin oturub düşünək, görək biz nə edirik, nə edə bilərik? Deyək ki, burada da tez-tez Qarabağa aid toplantılar olur, ancaq 10-15 nəfərlik toplantılarla iş bitməz. Sən mənə, mən sənə bu məsələni danışmaqla iş bitməz. Bir az uzağa getmək lazımdır. BMT-nin üzərinə getmək gərəkdir ki, Təhlükəsizlik Şurasının qərarı var, 4 qətnamə qəbul olunub, orada ermənilər işğalçı adlandırılıb,

Dağlıq Qarabağı azad etmələri tələbi qoyulub. Bu qətnamələrin arxasında durmaq lazımdır".
Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin indiki şərtlər daxilində açılmasını mümkün sayan C.Ünal dedi ki, vaxtilə prezident Dəmirəllə də bu məsələ barədə geniş müzakirələri olub: "Hətta ona üzərində "Qapılarn açılmasına hayır!" yazılmış bir köynək geyindirib fotolar çəkirdik, edam köynəyinə bənzəyirdi. Üstündən illər keçib, amma Qarabağ yenə işğaldadır. Deməli, sərhəd qapılarnın açılmasından söhbət gedə bilməz!"
C.Ünal qeyd etdi ki, hər ötən il bizim ziyanımıza işləyir: "Azərbaycanın Qarabağı geri qaytarması lazımdır. Torpaq əldən gedir! Son zamanlarda Rusiya ilə Ermənistan arasında ən müxtəlif işbirliyi anlaşması əldə edib, hərbi müqavilələr bağlayıb. Ancaq belə layihələrdə iştrak edənlər sırasında çox təəsüf ki, türk dövlətləri də var. Hətta bəzən Ermənistanla qarşı edilən hansısa hərəkətin Rusi-

Qarabağ

Burada Qarabağla bağlı 50 min imza toplandı, parlamente təqdim olundu. Ancaq bunların edilməsinə baxmayaraq, Qarabağın əsl sahibinin dünyaya daha uca səslə hayqırması, çağırış etməsi lazımdır. Sakit qaldığımız anda başqaları deyir Azərbaycanın torpaq dərdi yoxdur, siz burda öz döşünüzdə döyürsünüz. Ancaq belə olmamalıdır. Zaman bizim əleyhimizə işləyir. İqtisadi cəhətdən ayaqda olmağımız da önəmlidir. Qarabağın azadlığı üçün bu, mühüm məsələdir".
Həmsəhbətimiz qonşu İrannın Qarabağ məsələsinə hansısa töhfə verəcəyinə də inanmadığını söylədi: "İllərdir ki, İran Ermənistanın xilaskarı rolunu oynayır. Ermənilərlə böyük iqtisadi əlaqələri var. Elə 10 gün əvvəl Tehran Ermənistanla nə-

"Türkiyədən Azərbaycana Qarabağ çağırışı"

Cəmil Ünal: "Üç həmsədr dövlətin heç biri Qarabağı ermənilərdən almaq niyyətində deyil"

yaya qarşı olduğunu da deyirlər. Belə olan təqdirdə sabah nə olacağını demək çətindir".
Təşkilat rəhbəri iqtidarı-müxalifəti Azərbaycan xalqına müraciət etdi: "Müxalifət bəyan etməlidir ki, milli məsələdə, Qarabağın azadlığı məsələsində iqtidarda kim olursa-olsun onun yanındaydıq. Təcili şəkildə iqtidar və müxalifət Qarabağla bağlı bir araya gəlməlidir. Biz təklif edirik ki, iqtidar ölkə xaricində Qarabağ tədbirləri keçirəndə orada Azərbaycan müxalifətinin də təmsilçiləri olsun. Müxalifət nümayəndələri desinlər ki, Qarabağ məsələsində bizim iqtidardan fərqli mövqeyi-

həng iqtisadi layihələrlə bağlı anlaşmalara getdi. Bu günədək işğalçı ölkəyə qazı İran verir. Ona görə də İrandan nəse gözləməyə. Düzdür, İranda milyonlarla türk var, onların da ürəyi ağrıyır. Ancaq İran millət olaraq türkdürsə də, dövlət olaraq farsdır, bu gün orda farsın sözü keçir".

C.Ünal Qarabağın sülh yolu azad olunmasına zərər qədar də inanmadığını bildirdi: "Biz Qarabağı 3 adama təslim etmişik. Bu üç həmsədr dövlətin heç biri Qarabağı ermənilərdən almaq niyyətində deyil. Vaxtilə

AŞ PA prezidenti Qarabağdan danışdı və erməniləri sərt tənqid etdi

Avropa Şurası (AŞ) Nümayəndələr Komitəsinin iclasında AŞ Parlament Assambleyasının yeni seçilmiş prezidenti Pedro Aqramunt Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı müzakirə zamanı Ermənistan nümayəndə heyətini sərt tənqid edib.

Dailykarabakhın Avropa Şurasındakı mənbədən əldə etdiyi məlumata görə, Avropa Şurası (AŞ) Nümayəndələr Komitəsinin 19 fevralda keçirilmiş iclasında AŞ Parlament Assambleyasının (AŞPA) yeni seçilmiş prezidenti Pedro Aqramunt nümayəndələr qarşısında çıxış edib.

P.Aqramunt "Beynəlxalq terrorizmlə qarşı mübarizə", "Qorxusuz yaşamaq azadlığı", "Qaçqın və miqrasiya böhranı", "Ölkələr arasında mehriban qonşuluq münasibətlərinin təşviqi"ni dörd prioritet sahə kimi qeyd edib, bu mövzuda fikirlərini çatdırıb.

Məlumata görə, o, dördüncü prioritet sahə üzrə konkret

təşəbbüslər kimi AŞ üzvü ölkələrinin suverenliyi və ərazi bütövlüyünün müdafiəsi, eləcə də Avropanın bir sıra regionlarında, o cümlədən Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda dondurulmuş münaqişələr məsələsinin müzakirəsinin davam etdirilməli olduğunu qeyd edib. AŞ PA prezidenti keçmiş sovet respublikaları ərazisində mövcud olan münaqişələri, eləcə də Dağlıq Qarabağ münaqişəsini Avropanın təhlükəsizliyinə təhdid kimi qiymətləndirib.

Ermənistanın AŞ PA-da ki nümayəndəsi P.Aqramuntun çıxışında işlətdiyi "Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionu" ifadəsinə AŞ PA prezidentinə irad tutaraq, o fikri rədd etdiklə-

rini bildirib, ATƏT-in Minsk Qrupunun səlahiyyətli olduğu münaqişənin AŞ PA-da müzakirəsinin düzgün olmadığını qeyd edib.
P.Aqramunt isə AŞ PA üzvlərinin məqsədə müvafiq hesab etdikləri istənilən məsələni müzakirə etməkdə sərbəst olduqlarını bildirib, illərdir davam etməkdə olan Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həll edilməli olduğunu və bu xüsusda "dəvəquşu kimi başı qumda gizlətməyin" fayda vermədiyini qeyd edib.

"Təcili şəkildə iqtidar və müxalifət Qarabağla bağlı bir araya gəlməlidir"

xalqın döyüş ruhunu yüksəltmək üçün işlər aparmaq lazımdır. Azərbaycanda bir atəşin yanması lazımdır. Elə bir atəş olmalıdır ki, 1988-89-cu illərdə ki kimi Qarabağ üçün 20 gün, 1 ay 1 milyonluq insan ayaqda olsun. Dünyaya səsimizi bu şəkildə çatdırıb, 90-cı ildən bəri Türkiyədə Qarabağla bağlı yüzlərlə minlərlə tədbir keçirilib, Qarabağla əlaqəli fəaliyyət göstərən qurumlar yaradıldı, Türkiyə parlamenti 3 günlük Qarabağ müzakirələri keçirdi.
Heydər Əliyev həmsədrlərə sərt təpki vermişdi, demişdi ki, bunları niyə gətirdik, nə iş görüblər, bunlar Qarabağı öz siyasətinə qurban veriblər. Bu gündə eyni vəziyyət davam edir. Başqa yol tapılmalıdır. Helsinkiyə toplanacaq, yaxud beynəlxalq təşkilatların qapısını döyək, deyək ki, Qarabağı işğaldan azad edin. Biz gözlədikcə deyəcəklər ki, burada bir Minsk Qrupu var, onlara tapşırımsıq, Qarabağ məsələsinə həmsədrlər həll edəcək".

Azərbaycanda sırası vətəndaşlardan tutmuş ölkənin birinci şəxsinədək hər kəs ATƏT-in Minsk Qrupunun Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəaliyyətsizliyindən narazılıq edir.

22 ildir mövcud olmasına baxmayaraq Minsk Qrupu münaqişənin həllində heç bir irəliləyişə nail olmayıb.

Bu gün bu münaqişə həll olunmamış qalmaqla yanaşı, heç bir ölkə tərəfindən tanınmayan qondarma "Dağlıq Qarabağ hökuməti" öz nümayəndəliyini ABŞ, Fransa və İngiltərədə açıb.

Bu nümayəndəliklər müxtəlif sahələrdə, o cümlədən Qarabağa viza verilməsi, turistlərin ora səfərinin təşkili, Qərb şirkətlərinin Qarabağa sərmayə yatırması üçün şəraitin yaradılması və Qarabağın müstəqilliyi üçün beynəlxalq təşkilatlarda siyasi fəaliyyətlərin aparılması üçün çalışırlar. Belə bir vəziyyətin yaranmasının günahkarı həm də ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin fəaliyyətsizliyi, münaqişənin həlli üçün üzərlərinə düşən işi həyata keçirməməsidir.

Bəs Azərbaycan Minsk Qrupu probleminə necə qurtula bilər, ölkəmizin bu qurumdan imtina etmək hüququ varmı?

Politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, ATƏT-in Minsk Qrupu BMT-nin verdiyi mandat əsasında fəaliyyət göstərən vasitəçi bir qurumdur. Bu qurum vasitəçilik missiyasını həyata keçirir və onların ünvanına tənqid səslənəndə deyirlər ki, bizim tərəflərdən hər hansı birinə

Minsk Qrupundan necə qurtulmalı...

Qabil Hüseynli: "Məsələlər heç də sadə deyil, çox mürekkəb bir dairəyə düşmüşük"

təzyiq göstərmək və tənqid etmək imkanlarımız yoxdur. Belə olan təqdirdə, ATƏT-in Minsk Qrupunun hüquqları məsələsinə diqqət yetirmək, bu məsələni qaldırmaq lazımdır: "Məsələ, necə ola bilər ki, Avropa Şurasında Ermənistanın təcavüzkar dövlət olması və Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi haqqında qətnamə qəbul edilir, amma Minsk Qrupu buna etiraz edərək deyir ki, digər təşkilatlar

bu işə qarışmasın. Deməli, belə çıxır ki, Minsk Qrupu həmsədrələri vasitəçilik missiyası adı altında pərdələyərək əslində problemin həllini ləngidirlər. Onların səlahiyyətsizliyi də buradan qaynaqlanır. Minsk Qrupu həmsədrələri təcavüzədən danışır, amma təcavüzkarın adını çəkməyə cəsarəti çatmır. Hətta onlara sual verəndə də təcavüzkar dövlət kimdir, cavab verirlər ki, bunu müəyyən etmək

tarixçilərin işidir. Bu, sadəlövh adamlar üçün hesablanmış cavabdır. Minsk Qrupunun səlahiyyətlərinə baxılması məsələsi gündəmə gətirilməlidir. Ya səlahiyyətlərinin genişləndirilməsi, ya formatının dəyişdirilməsi zərurəti yaranıb.

Minsk Qrupunun tamamilə ləğv edilməsi müəyyən qədər təhlükəlidir. Ölkə prezidenti İlham Əliyevin dediyi kimi, bu məsələdə dini təəssübkeşlik elementi də var. Ona görə də tutaq ki, biz Minsk Qrupundan imtina etsək belə, vəziyyət yaxşıya dəyişməyəcək. Azərbaycan yenə də tənqid edilməyə başlayacaq. Yenə də Azərbaycana qarşı müəyyən iddialar irəli sürülməyəcək. Azərbaycan təcavüzə məruz qaldığı halda günahların hamısını Azərbaycanın üzərinə yükləməyə çalışsınlar".

Politoloq onu da dedi ki, ATƏT qarşısında ciddi surətdə məsələ qaldırmaq olar ki,

Minsk Qrupunun həmsədrələrinin formatında dəyişikliklər edilsin. Çünki orada ABŞ-ı istisna etmək şərti digər iki dövlət açıq formada Ermənistanı müdafiə edir. ABŞ isə çox müəmmal bir mövqə sərgiləyir. ATƏT-in qarşısında həm də bu məsələ qaldırıla bilər ki, Minsk Qrupunun həmsədrələrinin ciddi səlahiyyətləri olmalıdır: "Minsk Qrupu yalnız vasitəçilik eləməməlidir, problemin yaranma səbəblərini, inkişaf trayektoriyasını, onun doğurduğu nəticələri təhlil etməli, bu nəticələrə görə hər bir tərəfin günahını və məsuliyyətini müəyyən etməlidir. Bu günah və məsuliyyətə görə də siyasi qiymət verilməlidir. Bugünkü vəziyyətdə isə Ermənistan Minsk Qrupundan qətiyyətlə çəkinmir. Hətta belə bir formatın mövcudluğundan məmnundur".

Q.Hüseynli vurğuladı ki, beynəlxalq hüquq Azərbaycanca

na Minsk Qrupunun vasitəçiliyindən imtina etmək hüququ verir. Azərbaycan bunu edə bilər: "Ancaq tutaq ki, biz Minsk Qrupundan tamamilə imtina elədik. Dağlıq Qarabağ məsələsi beynəlxalq səviyyəyə qalxmış bir münaqişə olduğundan o zaman biz bu münaqişəni həll eləyəcək digər bir siyasi müstəvi tapmalıyıq. Belə bir siyasi müstəvi isə yalnız BMT ola bilər. BMT-də isə yenə də əsas rəhbərlər-Təhlükəsizlik Şurasının üzvü olan Rusiya, ABŞ, Fransadır. Ona görə də məsələ gedib yenə də eyni yerə dirənəcək. Minsk Qrupundan rəsmi imtina edəndən sonra Azərbaycanı nə gözləyir və Azərbaycanı nə ilə üzleşəcək, onunla bağlı fikirləşmək lazım gəlir. Bunu fikirləşdikdə göz önünə ürək açan mənzərə gəlir. Ermənistan və onun havadarları bu məqamdan Azərbaycanın sülhdən imtina etdiyi təbliğatı üçün istifadə edəcəklər. Mən ona görə yuxarıda dedim ki, Azərbaycan Minsk Qrupunun həmsədrələrinin fəaliyyətindən ciddi narazılığını rəsmən ortaya qoymalı, qeyd etməlidir ki, biz sülhyaratma prosesindən imtina etmərik, amma bu sülhyaratma prosesinin mütləq nəticəsi olmalıdır. Sülhyaratma prosesi elə qurulmalıdır ki, tərəflərdən hər birinə təsir və təzyiq etmək imkanları olsun. Azərbaycan bu şərti qoya bilər. Problemlərdən biri də budur ki, Azərbaycanın verdiyi təkliflərin qəbul edilməsi üçün münaqişə tərəfi olan Ermənistanın da razılığı olmalıdır. Çünki konsensus tələbi var. Bir sözlə, məsələlər heç də sadə deyil, çox mürekkəb bir dairəyə düşmüşük".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Hərbi ekspertdən SOS signalı

Üzeyir Cəfərov: "Ermənistanın silahlandırılmasına Azərbaycanla yanaşı, Gürcüstan və Türkiyə də etiraz etməlidir"

Ötən həftəsonu bəlli oldu ki, Rusiyanın özü ağır maliyyə-iqtisadi durumda olmasına rəğmən, Ermənistan 10 illiyə 200 milyon dollar həcmində kredit verəcək. Kredit Rusiyadan müasir hərbi texnika və silahların alınması üçün İrevana verilecək. Bu barədə imzalanmış sənədə olunmuş əlavəyə görə, bura "Smerç" reaktiv yaylım atəşi sistemləri və onun sursatları, "İgla-S" zenit-raket sistemləri, yerüstü radiotexniki kəşfiyyat kompleksi "Avtobaza-M", "TOS-1A" ağır odatanları, "9M113M" idarəolunan raketləri, "RPG-26" qumbaraatanları, Draqunov snayper tüfəngləri, "Tiqr" zirehli avtomobilləri, mühəndis və rabitə vasitələri daxildir.

Kreditlə bağlı sənəd imzalanması ilə eyni vaxtda Rusiya Ermənistanın Erebuni aviabazasına yeni nəsil qırıncılar və hərbi-nəqliyyat vertolyotları göndərəcək.

Virtualaz.org "İnterfaks"a istinadən xəbər verir ki, Rusiya Müdafiə Nazirliyi bunu Ermənistanın hərbi bazaların gücləndirilməsi çərçivəsində həyata keçirdiyini bildirir.

Cənub Hərbi Dairəsinin mətbuat xidməti bildirib ki, Er-

mənistanın aviabazaya yeni nəsil MiQ-29 və MiQ-29S qırıncıları, habelə Mi-8MT nəqliyyat vertolyotları göndəriləcək. Planlaşdırılır ki, Erebuni aviabazasındakı kontingent bundan sonra da yeni nəsil vertolyotlar və təyyarələrlə gücləndiriləcək.

Ötən ilin dekabrında da Rusiya Ermənistanın aviabazaya Su-30 qırıncıları və müxtəlif təyinatlı hərbi vertolyotları yerləşdirmişdi. Bu, Rusiyanın Türkiyə ilə münasibətlərinin kəskinləş-

məsi fonunda baş verir. Ötən ilin sonlarında Rusiya qaynaqları xəbər vermişdi ki, prezident Vladimir Putin Cənub Hərbi Dairəsinin komandanlığına Ermənistanın Türkiyə ilə sərhədləri boyu ən yeni reaktiv sistemlər və radioelektron kəşfiyyat vasitələri, canlı qüvvə və zirehli texnikanı yerləşdirilməsini təmin etmək barədə əmr verib.

Rusiya hərbi ekspertləri qeyd edirlər ki, Kremlin "Türkiyə və Azərbaycanın aqressiv davranışları nəticəsində Ermənistanın təhlükədə olduğunu" hesab edir.

Beləliklə, açıq-aydın görünür ki, Rusiya həm Ermənistanı silahlandırır, həm də Ermənistanı yerləşdirdiyi hərbi qüvvələrini ən müasir silah və texnika ilə sürətli təmin edir.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Rusi-

yanın Ermənistanı silah satması, silah alınması üçün 200 milyon dollar kredit ayırması bölgədə əmin-amanlığın təmin olunmasına yönəlməyib. Bu qədər hərbi texnika, silah regiona göndərilirsə, gec-tez o silahlardan istifadə olunacaq. Ermənistanı indiki vaxtda həddən artıq və ən müasir silahların verilməsi Azərbaycanla yanaşı, Türkiyə və Gürcüstanı da təhdiddir. Həmin silahlar Ermənistanın Abxaziya və Osetiyaya keçirilməsi və məqam yetişəndə Gürcüstanı qarşı istifadə oluna bilər: "Həmin silahların bir qisminin Ermənistan ərazisindən gizli şəkildə Türkiyə ərazisinə, oradakı separatçı terror qruplarına ötürülə bilər. Ona görə də hesab edirik ki, Ermənistanın silahlandırılmasına qarşı Azərbaycanla yanaşı, Gürcüstan və Türkiyə də etiraz etməli, addımlar atmalıdır".

Hərbi ekspert qeyd etdi ki, haqqında söhbət gedən silahlar adı silahlar deyil. İşğalçı Ermənistanı həmin silahların verilməsi regionda onsuz da gərginləşdirəcək: "Azərbaycanın da bu cür müasir silahları var. Ancaq Azərbaycanın silahlanması ilə Ermənistanın silahlanması eyni saymaq olmaz. Azərbaycanın torpaqları işğal altındadır və beynəlxalq hüquq

icazə verir ki, işğala məruz qalmış ölkə hərbi yolla öz ərazi bütövlüyünü təmin etsin. Ermənistanın isə torpaqları işğal olunmayıb, Ermənistanı qarşı heç bir ölkə ərazi iddiasında deyil, Ermənistan Azərbaycanın torpaqlarını işğal edib. Bu yaxınlarda dünya ölkələrinin ordularının reyting cədvəli yayılmışdı. Orada Ermənistan ordusu 74-cü yerdə idi. İqtisadi vəziyyəti bərpad, əhalisinin sayı getdikcə azalan bir ölkənin ordusu 74-cü yerə necə oldu ki, çıxdı? Aydın məsələdir ki, ona Rusiyanın həm güzəştli şərtlərlə, həm də pulsuz verdiyi müasir silahların, texnikanın hesabına.

Odur ki, Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan dövlətləri Ermənistanı gözələnən təhlükələri gözdən keçirməlidirlər. Çox ciddi addımlar atılmalıdır. Nəzərə alınmalıdır ki, Moskvada hər an öz forpostu olan Ermənistanı Azərbaycanın, lazım olanda Gürcüstanın, Türkiyənin üstünə qışqırda və Rusiya qoşunlarının regiona sülhməramlı

adı altında daxil olması üçün zəmin yaratmaq niyyətini həyata keçirmək istəyənə düşə bilər. Bir çox qorxaq politoloqlardan, siyasətçilərdən fərqli olaraq mən bunu açıq şəkildə bəyan edirəm. Belə bir təhlükənin olduğunu görüb dilə gətirməmək xalqın taleyi ilə oynamaq olardı. Təhlükə bir addımlığımızı dirənib. Onu görməmək mümkün deyil".

Ü.Cəfərov onu da bəyan etdi ki, Rusiya ATƏT-in Minsk Qrupunun üç həmsədrindən biri olsa da Ermənistanı silahlandırması ilə vasitəçilik prinsiplərini pozur: "Rusiyanın münaqişə tərəflərindən birinə, özü də işğalçı tərəfə qırıcı təyyarələr, hərbi texnika, silah satması vasitəçilik prinsiplərinə, qanunlara ziddir. Azərbaycan Ermənistanın silahlandırılması faktını əsas göstərərək Rusiyanın ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrliyində qalmasının vasitəçilik missiyasına, qanunlara uyğun olmadığı məsələsini qaldırmalıdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA**